

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΑΤΡΑΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τίτλος Εργασίας:

**Αναπτυσσόμενες και Αναπτυγμένες Χώρες. Η
περίπτωση της Ελλάδας**

Πτυχιακή Εργασία της

Αθηνάς Παππάς

Επιβλέπων : Πάλλης Χρήστος

ΠΑΤΡΑ, 28-03-2012

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσης εργασίας είναι η μελέτη των αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών σε παγκόσμια κλίμακα και η τοποθέτηση της Ελλάδος στο παγκόσμιο οικονομικό γίγνεσθαι. Η μεθοδολογία της εργασίας στηρίζεται στη συλλογή δευτερογενών δεδομένων, τα οποία συλλέχθηκαν μέσα από βιβλία άρθρα σε περιοδικά αλλά και μέσα από επίσημους διαδικτυακούς τόπους. Η εργασία ολοκληρώνεται μέσα από τρία κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αναλύει τις αναπτυσσόμενες χώρες, το δεύτερο τις αναπτυγμένες χώρες και το τρίτο κεφάλαιο εστιάζει στην περίπτωση της Ελλάδας. Στο τέλος της εργασίας παρατίθενται τα τελικά μας συμπεράσματα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ	5
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ	5
1.2 ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	7
1.3 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΔΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ	8
1.4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΧΩΡΩΝ.....	10
1.5 ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	15
1.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	16
1.7 ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ	23
2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ.....	23
2.2 ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΥΨΗΛΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	24
2.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο Η ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	30
3.1 ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	30
3.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	32
3.3 ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	33
3.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	36
3.5 Η ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ- Η ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ Η ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ	38
3.6 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΗΜΕΡΑ	41
3.7 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΕΟΣ	43
3.8 Η ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	43
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	48
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	49

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στη παρούσα εργασία ο προβληματισμός που θέτεται από τη συγγραφέα, αναφέρεται στην αποσαφήνιση των όρων αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες χώρες με εστίαση στην Ελλάδα, συγκεκριμένα η μελέτη της Ελλάδας θα γίνει προκειμένου να αποσαφηνιστεί η θέση της συγκεκριμένης χώρας στο παρόν οικονομικό γίγνεσθαι αλλά και η οριοθέτηση της ως αναπτυσσόμενη ή αναπτυγμένη χώρα. Βασικός παράγον συσχέτισης με το θέμα θα αποτελέσει η παρούσα οικονομική πραγματικότητα, η οικονομική κρίση στην Ευρώπη και κυρίως στην Ελλάδα.

Οι λόγοι που καθιστούν ενδιαφέρον το θέμα είναι η ακόλουθοι:

1. Ο ορισμός των όρων αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες χώρες.
2. Η μελέτη των χωρών που ανήκουν σήμερα είτε στις αναπτυγμένες είτε στις αναπτυσσόμενες χώρες.
3. Η μελέτη της Ελλάδας σε σχέση με τους δυο αυτούς όρους, η αποσαφήνιση της θέσης της στη παγκόσμια οικονομία.
4. Η συσχέτιση των εξεταζόμενων όρων με την παγκόσμια οικονομική κρίση.
5. Η οικονομική κρίση που πλήττει την Ελλάδα και η μελέτη της παρούσας θέσης της εξεταζόμενης χώρας, σήμερα στην Ευρώπη.
6. Η οριοθέτηση του τι καθιστά σήμερα μια χώρα αναπτυσσόμενη ή αναπτυγμένη.
7. Η αποσαφήνιση των κριτηρίων που τοποθετούν μια χώρα σε μια από τις δυο εξεταζόμενες κατηγορίες, με ειδική μνεία στην Ελλάδα.
8. Η ανάγκη σύγκρισης της Ελλάδος με χώρες που ανήκουν είτε στη μια είτε στην άλλη κατηγορία.

Σκοπός της εργασίας με βάση τα παραπάνω καθίσταται ο ακόλουθος: Η μελέτη των αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών σε παγκόσμια κλίμακα και η τοποθέτηση της Ελλάδος στο παγκόσμιο οικονομικό γίγνεσθαι. Ως στόχοι ορίστηκαν οι ακόλουθοι:

1. Να οριστούν σήμερα οι αναπτυσσόμενες και οι αναπτυγμένες χώρες.
1. Να οριστεί η θέση της Ελλάδος στο παγκόσμιο οικονομικό γίγνεσθαι.

Έχοντας ορίσει το πρόβλημα της εργασίας, θα γίνει μια μελέτη των θεωρητικών περιοχών που θα μελετηθούν. Η συγγραφέας θα εξετάσει διάφορα είδη πηγών όπως βιβλιογραφικές πηγές αρθογραφία, διαδικτυακές πηγές και μέσα από το συνδυασμό των στοιχείων που θα αποκομισθούν, θα οροθετηθεί το σύνολο της θεωρίας, που θ' απαντά στο γενικό προβληματισμό της εργασίας. Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί θα βασιστεί μόνο σε δευτερογενής πηγές όπως οι προαναφερθείσες, οι οποίες θα βοηθήσουν να απαντηθούν και τα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας, τα οποία είναι τα ακόλουθα:

1. Ποιες είναι οι αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες.
2. Τι καθορίζει τη τοποθέτηση των χωρών αυτών στη μια ή στην άλλη κατηγορία.
3. Ποια η θέση της Ελλάδος στο παγκόσμιο γίνεσθαι.
4. Πως επηρέασε η οικονομική κρίση στη τοποθέτηση των χωρών στη παγκόσμια οικονομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ

Σύμφωνα με τον Rao VVB το 1991 η αναπτυσσόμενη χώρα, είναι: «*Η χώρα η οποία δεν έχει σταθερή ανοδική πορεία σε βιομηχανικό επίπεδο, ενώ παρουσιάζει χαμηλούς δείκτες και στον ανθρώπινο παράγοντα αλλά και στα αποτελέσματα του κατά κεφαλήν εισοδήματος*»¹. Με βάση την οικονομική βιβλιογραφία ο όρος αυτός, εστιάζει στις χώρες που βρίσκονται σε χαμηλό στάδιο ανάπτυξης, ενώ παλαιότερα ο όρος αυτός δηλωνόταν με σχετική ανακρίβεια με τον όρο «*τρίτος κόσμος*»²³⁴.

Σύμφωνα με τον Hopkins M, το 2001, τα χαρακτηριστικά των αναπτυσσόμενων χωρών, αναφέρονται συνήθως στις κακές φυσικές υποδομές, στο χαμηλό ανθρώπινο κεφάλαιο, στην έλλειψη φυσικού κεφαλαίου και βιομηχανίας, ακόμα παρουσιάζουν ελλειπείς θεσμούς, ανώριμη δημοκρατία, χαμηλό εισόδημα, φτώχεια κ.τ.λ.⁵.

Φαινόμενα που δεσπόζουν στις χώρες αυτές και σχετίζονται με το χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης είναι η μετανάστευση προς πλουσιότερες χώρες, είτε λόγω ανεργίας είτε λόγω αναζήτησης υψηλότερων μισθών⁶.

Προκειμένου να υπάρχει ακρίβεια στον ορισμό των χωρών με τα παραπάνω χαρακτηριστικά, θα έπρεπε να μην δηλώνονται ως αναπτυσσόμενες μια και δεν έχουν θετική ανάπτυξη. Τα τελευταία 15-20 χρόνια, οι περισσότερες οικονομικά ασθενείς χώρες εκτός Αφρικής είχαν ισχυρή θετική ανάπτυξη.

Ο διαχωρισμός των αναπτυσσόμενων χωρών, είναι αρκετά περίπλοκος, μια και κάποιες από αυτές είναι περισσότερο αναπτυγμένες από τις άλλες, έχοντας καλύτερη εικόνα στο παγκόσμιο οικονομικό γίγνεσθαι. Κάποιες χώρες που δειλά,

---

¹ Rao VVB.,2008, σ.1451-1460.

² McGillivray M.,2009, σ. 1461-1468.

³ Rao VVB.,2008, σ. 1451-1460.

⁴ Hopkins M.,2006, σ.1461-1468.

⁵ Granados T., Humano JA., 2005, σ. 119,74-87.

⁶ Granados T., Humano JA., 2005, σ. 74-87.

δειλά αναπτύσσουν τη βιομηχανία τους, μπορεί να εντάσσονται ακόμα στις τάξεις των αναπτυσσόμενων χωρών, θεωρούνται όμως ως πρόσφατα αναπτυσσόμενες βιομηχανικές χώρες⁷.

Άλλο είδος αναπτυσσόμενων χωρών, είναι αυτές που έχουν διατηρήσει μια συνέχεια στην οικονομική τους ανάπτυξη μέσα στα χρόνια, δείχνοντας σημάδια οικονομικής ισχύς. Αυτές ονομάζονται αναδύμενες αγορές. Μεγάλες αναδύμενες αγορές είναι η Αργεντινή, η Βραζιλία, η Κίνα, η Αίγυπτος, η Ινδία, η Ινδονησία, το Μεξικό, η Πολωνία, η Ρωσία, η Νότια Αφρική, η Νότια Κορέα και η Τουρκία⁸⁹.

Η χρήση του όρου αναπτυσσόμενη χώρα, στο χαρακτηρισμό οποιαδήποτε χώρας η οποία δεν αναπτύσσεται με φυσιολογικούς ρυθμούς, είναι αναληθής και λανθασμένος. Μερικές φορές, υπάρχει η λανθασμένη αυτή αντίληψη στο χαρακτηρισμό χωρών που έχοντας ζήσει παρατεταμένες περιόδους οικονομικής κρίσης η πορεία τους από εκεί και πέρα είναι συνεχώς ανοδική, αυτό όμως δεν τις καθιστά αναπτυσσόμενες.

Ο όρος πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε περιπτώσεις όπου η ανάπτυξη είναι συνεχής και τα κράτη έχουν διάρκεια σε σχέση με την οικονομική τους ανάπτυξη. Το σωστό για τις χώρες που βίωσαν παρατεταμένη οικονομική πτώση είναι να χωρίζονται σε δυο κατηγορίες «ελάχιστα πιο αναπτυγμένες χώρες ή αποτυχημένες»¹⁰.

Η ανάπτυξη συνεπάγεται σύγχρονη φυσική και θεσμική υποδομή και απομάκρυνση από χαμηλής προστιθέμενης αξίας τομείς όπως είναι η γεωργία και η αξιοποίηση των φυσικών πόρων και αν όχι η καθολική απομάκρυνση η συσχέτιση και με άλλους τομείς¹¹. Προκειμένου να γίνει αυτό κατανοητό γίνεται εδώ μια πρώτη αναφορά στις αναπτυγμένες χώρες, οι οποίες έχουν συνήθως συστήματα τα οποία βασίζονται στην ανάπτυξη του τριτογενές τομέα ενώ έχουν και υψηλό βιοτικό επίπεδο.

---

⁷ Bożyk P.,2006

⁸ Bożyk P.,2006

⁹ Rao VVB.,2008, σ. 1451-1460.

¹⁰ Granados T., Humano JA., 2005, σ.74-87.

¹¹ Granados T., Humano JA., 2005, σ.74-87.

1.2 ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ανάπτυξη μιας χώρας μπορεί να μετρηθεί με στατιστικούς δείκτες, όπως είναι το κατά κεφαλήν εισόδημα, το ΑΕΠ, το όριο ζωής, το εκπαιδευτικό σύστημα και συγκεκριμένα το επίπεδο μόρφωσης κ.λ.π. Τα Ηνωμένα Έθνη, έχουν αναπτύξει ένα σύνθετο δείκτη, ο οποίος πλαισιώνεται από τα παραπάνω στατιστικά και χρησιμοποιείται για να μετρήσει το επίπεδο ανάπτυξης για τις χώρες που μελετά¹².

Οι αναπτυσσόμενες χώρες, αποτελούν περιπτώσεις χωρών, οι οποίες δεν έχουν επιτύχει να εκβιομηχανιστούν σε σχέση με το πληθυσμό τους, ενώ έχουν σε γενικές γραμμές χαμηλό βιοτικό επίπεδο. Οι χώρες αυτές παρουσιάζουν ένα συσχετισμό μεταξύ του χαμηλού εισοδήματος και της συνεχής αύξησης του πληθυσμού τους¹³.

Οι όροι που χρησιμοποιούνται συνήθως για να εκφράσουν την κατάσταση στις χώρες αυτές είναι είτε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (LDC), ή ελάχιστα οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες (LEDCs), αλλιώς «υπανάπτυκτα έθνη» ή «τρίτο κοσμικά», «μη-βιομηχανοποιημένα έθνη». Από την άλλη οι ανεπτυγμένες χώρες, ορίζονται ως περισσότερα οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες (MEDCs), «βιομηχανοποιημένα έθνη»¹⁴.

Οι οικονομολόγοι ασχολούνται με τον ορισμό των διαβαθμίσεων των αναπτυσσόμενων χωρών, καταλήγοντας από τη μια στις λιγότερο οικονομικά ανεπτυγμένες (LEDCs) που αναφέρονται στα φτωχότερα έθνη τα οποία είναι υπό ανάπτυξη και από την άλλη στα περισσότερα αναπτυσσόμενα που ονομάζονται LDC (Less Development Countries). Τα LEDCs είναι δηλαδή φτωχότερα υποσύνολα από τα LDC. Αυτές οι ονομασίες βοηθούν στο καθορισμό του βιοτικού επιπέδου των χωρών σε παγκόσμιο επίπεδο¹⁵.

Ο όρος αναπτυσσόμενο έθνος εντάσσεται σε πολλά άλλα συστήματα και θεωρίες όπως η έννοια decolonization, Μαρξισμός, αντί-ιμπεριαλισμός, και πολιτική

---

¹² Paweł B., 2006

¹³ Paweł B., 2006

¹⁴ Ρέππας Π.Ε., 1991

¹⁵ Mauro F. G., 2003

οικονομία¹⁶.

Οι διάφοροι ερευνητές δεν θεωρούν κριτήριο μη ένταξης στις αναπτυσσόμενες χώρες τη προγενέστερη ανάπτυξη μιας χώρας, η οποία από το στάδιο της ανάπτυξης οδηγήθηκε σε κατάσταση υπό-ανάπτυξης ακόμα και αν οι λόγοι έχουν να κάνουν με πιέσεις που δέχτηκε από άλλα κράτη, πράγμα που αναφέρεται κυρίως στις αποικίες Δυτικών κρατών.

1.3 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΝΑΔΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ

Στη παρούσα ενότητα μελετάται η Ανάδυση και ανάπτυξη των οικονομιών, όπως αυτή παρουσιάζεται από το Διεθνές νομισματικό Ταμείο, στην «έκθεση παγκόσμιας οικονομικής προοπτικής»¹⁷. Στο Πίνακα 1.1 και 1.2 παρουσιάζονται διάφορες χώρες που έχουν στοιχεία που αναφέρονται σε αναπτυσσόμενες χώρες.

Πίνακας 1.1- Αναπτυσσόμενες Χώρες.

Αφγανιστάν	Μπαγκλαντές	Μπρουνέι Darussalam	Κολομβία
Αλβανία	Μπαρμπάντος	Βουλγαρία	Κομόρες
Αλγερία	Λευκορωσία	Burkina Faso	Λαϊκή Δημοκρατία του Κογκό
Αγκόλα	Μπελίζ	Μπουρούντι	Δημοκρατία του Κογκό
Αντίγουα και Μπαρμπούντα	Μπενίν	Καμπότζη	Κόστα Ρίκα
Αργεντινή	Μπουτάν	Καμερούν	Ακτή

¹⁶ Ρέππας Π.Ε., 1991

¹⁷ Paweł B., 2006

			Ελεφαντοστού
Αρμενία	Βολιβία	Ακρωτήριο Βέρντε	Κροατία
Αζερμπαϊτζάν	Μποτσουάνα	Δημοκρατία Κεντρικής Αφρικής	Τσεχία
Μπαχάμες	Βοσνία-Ερζεγοβίνη	Τσαντ	Τζιμπουτί
Μπαχρέιν	Βραζιλία	Χιλή	Δομίνικα

Πηγή: Pawel B., 2006, *Πρόσφατα βιομηχανικές χώρες, Παγκοσμιοποίηση και ο μετασχηματισμός της ξένης οικονομικής πολιτικής*, Αθήνα, Ashgate.

Πίνακας 1.2- Αναπτυσσόμενες Χώρες

Δομινικανή Δημοκρατία	Αιθιοπία	Γουατεμάλα	Ουγγαρία
Ισημερινός	Φίτζι	Γουινέα	Ινδονησία
Αίγυπτος	Γκαμπόν	Γουινέα- Μπισσάου	Ιράν
Ελ Σαλβαδόρ	Γκάμπια	Ινδία	Ιράκ
Ισημερινή Γουινέα	Γεωργία	Γουιάνα	Τζαμάικα
Εσθονία	Γκάνα	Αϊτή	Ιορδανία
Eritrea	Γρενάδα	Ονδούρα	Καζακστάν
Κένυα	Κιριμπάτι	Κουβέιτ	Κιργιζιστάν
Λάος	Λετονία	Λίβανος	Λεσόθο

Λιβερία	Λιβύη	Λιθουανία	Μαδαγασκάρη
---------	-------	-----------	-------------

Πηγή: Pawel B., 2006, *Πρόσφατα βιομηχανικές χώρες, Παγκοσμιοποίηση και ο μετασχηματισμός της ξένης οικονομικής πολιτικής*, Αθήνα, Ashgate.

Πέρα από τα κράτη στους Πίνακες 1.1 και 1.2 μελετώνται και αξιολογούνται σε σχέση με τον όρο αναπτυσσόμενος και ακόλουθες χώρες από το ΔΝΤ, συγκεκριμένα οι χώρες αυτές είναι: Δημοκρατία της Μακεδονίας, Μαλάουι, Μαλαισία, Μαλβίδες, Μαλί Μαυριτανία, Μαυρίκιος, Μεξικό, Μολδαβία, Μογγολία, Μαυροβούνιο, Μοζαμβίκη, Myanmar, Ναμίμπια, Νεπάλ, Νικαράγουα, Νίγηρας, Νιγηρία, Ομάν, Πακιστάν, Παναμάς, Νέα Παπούα-Γουινέα, Παραγουάη, Περού Φιλιππίνες, Πολωνία, Κατάρ, Ρουμανία, Κίνα, Ρωσία, Ρουάντα, Σαμόα, São Tomé, Príncipe, Σαουδική Αραβία, Σενεγάλη, Σερβία, Σεϋχέλλες, Σλοβακία, Νήσοι του Σολομώντος, Σομαλία, Νότια Αφρική, Σρι Λάνκα, St Kitts and Nevis, St Lucia, Σαιντ Βίνσεντ και Γκρεναντίν, Σουδάν Σουριναμέζος, Σουαζιλάνδη, Συρία, Τατζικιστάν, Τανζανία, Ταϊλάνδη, Τιμόρ-Leste, Τόγκο, Τόγκα, Τρινιδάδ και Τομπάγκο, Τυνησία, Τουρκία, Τουρκμενιστάν Ουγκάντα, Ουκρανία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ουρουγουάη, Ουζμπεκιστάν Βανουάτου, Βενεζουέλα, Βιετνάμ, Υεμένη, Ζάμπια, Ζιμπάμπουε.

1.4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΧΩΡΩΝ

Οι χώρες τοποθετούνται σε πέντε κατηγορίες ανάπτυξης. Κάθε κατηγορία περιλαμβάνει τις χώρες που πληρούν τα αντίστοιχα στοιχεία. Ο όρος «αναπτυσσόμενο έθνος» δεν είναι μια απλή ετικέτα αλλά ένας χαρακτηρισμός που δηλώνει διάφορα στοιχεία για τη χώρα αυτή. Οι κατηγορίες κατάταξης είναι οι ακόλουθες¹⁸:

1. Πρόσφατα βιομηχανικές χώρες (NICs): Αποτελούν έθνη των οποία η οικονομία είναι πιο προηγμένη, όμως τα έθνη αυτά δεν έχουν ακόμα τα πλήρη σημάδια μιας αναπτυγμένης χώρας. Το NIC είναι μια κατηγορία μεταξύ των αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών, και εδώ συμπεριλαμβάνονται χώρες όπως οι ακόλουθες: η Βραζιλία, η Κίνα, η Ινδία, η Μαλαισία, το Μεξικό, οι Φιλιππίνες, η Νότια Αφρική, η Ταϊλάνδη και η

¹⁸ Gregory M., 2007

Τουρκία.

2. Μεγάλη αναδυόμενη αγορά (BEM): Εδώ εντάσσονται οικονομίες όπως η Αργεντινή, η Βραζιλία, η Κίνα, η Αίγυπτος, η Ινδία, η Ινδονησία, η Ιορδανία, το Μεξικό, η Πολωνία, η Ρωσία, η Νότια Αφρική, η Νότια Κορέα και η Τουρκία.
3. Χώρες οι οποίες δεν είναι σίγουρα εντασσόμενες στις αναπτυσσόμενες: Αυτές είναι η Αφρική, η Κεντρική Αμερική, και η Καραϊβική (εκτός από τη Τζαμάικα, το Πουέρτο Ρίκο, και η ΗΠΑ) ακόμα εδώ εντάσσεται ένα μεγάλο μέρος του Αραβικού κόσμου, επίσης μερικές χώρες από τη Νοτιοανατολική Ασία (Λάος και Καμπότζη).
4. Χώρες με εμφύλιο πόλεμο ή με δικτατορία. Εδώ εντάσσονται τα λεγόμενα «αποτυχημένα κράτη» όπως το Αφγανιστάν, η Αϊτή, η Σομαλία, η Myanmar, το Ιράκ, η Βόρεια Κορέα.

Ένα βασικό κριτήριο κατάταξης το οποίο αναφέρθηκε και παραπάνω είναι ο ανθρώπινος δείκτης ανάπτυξης. Ο ανθρώπινος δείκτης ανάπτυξης (HDI) αποτελεί ένα δείκτη, ο οποίος συνδυάζει τα ακόλουθα την υπολογιζόμενη διάρκεια ζωής, τη βασική εκπαίδευση, την εκπαιδευτική επίτευξη, και το ΑΕΠ (Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν) αλλά και το κατά κεφαλήν εισόδημα για τις χώρες παγκόσμιες.

Ο δείκτης αυτός μετρά τη λεγόμενη ανθρώπινη ανάπτυξη, μια έννοια που, σύμφωνα με το πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (ΠΑΗΕ) αναφέρεται στην εκπαίδευση, στην υγειονομική περίθαλψη, στο εισόδημα και στην απασχόληση, κ.λ.π. Ο δείκτης αυτός βοηθά στην ένταξη των χωρών στις κλίμακες ανεπτυγμένη χώρα και υποανάπτυκτη.

Ο δείκτης αυτός προήλθε από τη μελέτη των οικονομολόγων Mahbub ul Haq, Sir Richard Jolly, και του Gustav Ranis του Πανεπιστημίου του Yale, ακόμα συνέβαλε και ο Λόρδος Meghnad Desai από τη Σχολή των οικονομικών του Λονδίνου¹⁹. Ο δείκτης αυτός έχει χρησιμοποιηθεί από το Πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, για τη μελέτη σε ετήσια βάση της έκθεση ανθρώπινης ανάπτυξης.

Σήμερα το HDI είναι μια λύση για τους ερευνητές στην ευρεία ποικιλία των πιο λεπτομερών μέτρων που περιλαμβάνει για τη μελέτη των ανθρώπινων εκθέσεων

---

¹⁹ Abbott L.,2003

ανάπτυξης. Το HDI συνδυάζει τρεις βασικές διαστάσεις²⁰:

1. Υπολογιζόμενη διάρκεια ζωής: Εδώ εντάσσονται η γέννηση, ο δείκτης της υγείας και η μακροζωία των πληθυσμών.
2. Γνώση και εκπαίδευση, εδώ εντάσσονται η βασική εκπαίδευση και γενικά το επίπεδο μόρφωσης ενός λαού.
3. Το βιοτικό επίπεδο, το οποίο μετριέται από το φυσικό λογάριθμο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) και κατά κεφαλήν ισοτιμία αγοραστικής δύναμης (ΠΠΠ).

Από τη στιγμή που δημιουργήθηκε, το HDI έχει επικριθεί ως περιττό μέτρο μια και προσθέτει ελάχιστα στην αξία των μεμονωμένων δεικτών. Κάθε έτος, εντούτοις, τα κράτη μέλη των Η.Ε είναι ταξινομούνται σύμφωνα και με το υπολογισμένο HDI. Χρησιμοποιώντας το HDI ως απόλυτο δείκτη της κοινωνικής ευημερίας, μερικοί μελετητές μετρούν τη ποιότητα ζωής ενός έθνους²¹.

Για να μελετηθεί μια μεταβλητή, θα πρέπει να δίνονται διάφορες τιμές είτε χαμηλές είτε υψηλές μεταξύ του 0 και του 1. Μέσα στο αριθμητικό αυτό διάστημα κατατάσσονται και οι χώρες. Ο ανθρώπινος δείκτης ανάπτυξης (HDI) αντιπροσωπεύει το μέσο όρο των ακόλουθων τριών γενικών δεικτών:

- Δείκτης υπολογιζόμενης διάρκειας ζωής =
- Δείκτης εκπαίδευσης =
  - Ενήλικος δείκτης βασικής εκπαίδευσης (ALI) =
  - Ακαθάριστος δείκτης εγγραφής (EI) =
- Δείκτης ΑΕΠ =
- LE: Υπολογιζόμενη διάρκεια ζωής από τη γέννηση.
- ALR: Ενήλικο ποσοστό βασικής εκπαίδευσης (ηλικίες 15 και παλαιότερος).
- CGER: Δευτεροβάθμια και τριτογενή εκπαίδευση.
- GDPpc: ΑΕΠ κατά κεφαλήν ΠΠΠ σε Δολάρια ΗΠΑ

Παραδείγματα σε σχέση με τα παραπάνω παραθέτονται στο Πίνακα 1.3.

---

²⁰ Abbott L.,2003

²¹ Davies, A.,2006

Πίνακας 1.3- Παραδείγματα υπολογισμού των δεικτών.

Δείκτης	Μέσο	Ελάχιστη αξία	Μέγιστη αξία	Τύπος
Μακροζωία	Υπολογιζόμενη διάρκεια ζωής στη γέννηση (LE)	25 yrs	85 yrs	
Εκπαίδευση	Ποσοστό βασικής εκπαίδευσης (LR)	0%	100%	
	Συνδυασμένη ακαθάριστη αναλογία εγγραφής (CGER)	0%	100%	
ΑΕΠ	ΑΕΠ κατά κεφαλήν (<u>ΠΠΠ</u>)	100 Δολ ΗΠΑ	40,000 Δολ ΗΠΑ	

Πηγή: Έκθεση του 2007

Στον Πίνακα 1.4 παρουσιάζονται με βάση τους προαναφερόμενους δείκτες η κατάταξη των χωρών, τα πράσινα βέλη (▲) αντιπροσωπεύουν μια αύξηση στην ταξινόμηση, ενώ κόκκινα βέλη (▼) αντιπροσωπεύουν μια μείωση στην ταξινόμηση. Οι μπλε παύλες (—) αντιπροσωπεύουν ένα έθνος που δεν κινήθηκε στις ταξινομήσεις από προηγούμενες μελέτες.

Πίνακας 1.4-Κατάταξη Χωρών

1. Ισλανδία 0.969 (▲ 1)	11. Φινλανδία 0.952 (—)	21. Χογκ Κονγκ 0.937 (▲ 1)
2. Νορβηγία 0.968 (▼ 1)	12. Ηνωμένες Πολιτείες 0.951 (▼ 4)	22. Γερμανία 0.935 (▼ 1)
3. Αυστραλία 0.962 (—)	13. Ισπανία 0.949 (▲ 6)	23. Ισραήλ 0.932 (—)
4. Καναδάς 0.961 (▲ 2)	14. Δανία 0.949 (▲ 1)	24. Ελλάδα 0.926 (—)
	15. Αυστρία 0.948 (▼ 1)	
	16. Ηνωμένο Βασίλειο	

5. Ιρλανδία 0.959 (▼ 1)	0.946 (▲ 1)	25. Σιγκαπούρη 0.922 (→)
6. Σουηδία 0.956 (▼ 1)	17. Βέλγιο 0.946 (▼ 4)	26. Νότια Κορέα 0.921 (→)
7. Ελβετία 0.955 (▲ 2)	18. Λουξεμβούργο 0.944 (▼ 6)	27. Σλοβενία 0.917 (→)
8. Ιαπωνία 0.953 (▼ 1)	19. Νέα Ζηλανδία 0.943 (▲ 1)	28. Κύπρος 0.903 (▲ 1)
9. Κάτω Χώρες 0.953 (▲ 1)	20. Ιταλία 0.941 (▼ 3)	29. Πορτογαλία 0.897 (▼ 1)
10. Γαλλία 0.952 (▲ 6)		30. Μπρουνέι 0.894 (▲ 4)

Πηγή: Έκθεση του 2007

Τα ακόλουθα κράτη μέλη δεν ταξινομούνται στο δείκτη ανάπτυξης.

Πίνακας 1.5-Κράτη Μέλη

Ασία	Ευρώπη	Αυστραλία και Ωκεανία
• Βόρεια Κορέα	• Ανδόρρα	• Κιριμπάτι
	• Λιχτενστάιν	• Τα νησιά
	• Μονακό	• FS Μικρονησία
	• Μαυροβούνιο	• Ναούρου
	• Άγιος Μαρίνος	• Palau
	• Σερβία	• Τουβαλού

Πηγή: Έκθεση του 2007

Στο Πίνακα 1.5, παρουσιάζονται ανά έτος οι χώρες οι οποίες είναι υψηλά ταξινομημένες

Πίνακας 1.5 Οι χώρες που είναι υψηλά ταξινομημένες

• 2007 – Ισλανδία	• 2002 – Νορβηγία	• 1997 – Καναδάς	• 1992 – Καναδάς
• 2006 – Νορβηγία	• 2001 – Νορβηγία	• 1996 – Καναδάς	• 1991 – Ιαπωνία
• 2005 – Νορβηγία	• 2000 – Καναδάς	• 1995 – Καναδάς	• 1990 – Καναδάς
• 2004 – Νορβηγία	• 1999 – Καναδάς	• 1994 – Καναδάς	• 1985 – Καναδάς
• 2003 – Νορβηγία	• 1998 – Καναδάς	• 1993 – Ιαπωνία	• 1980 – Ελβετία

Πηγή: Έκθεση του 2007

1.5 ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Το Κατά κεφαλήν εισόδημα σημαίνει το ποσό που λαμβάνει το κάθε άτομο, με βάση τους νομισματικούς όρους, του ετήσιου εισοδήματος που παράγεται σε μια χώρα²². Αναφέρεται στο ποσό που πρόκειται να λάβει κάθε πολίτης με βάση το εθνικό εισόδημα και το μέγεθος του πληθυσμού

Το κατά κεφαλήν εισόδημα αναφέρεται στις μονάδες του νομίσματος ανά χρόνο. Το κατά κεφαλήν εισόδημα απεικονίζει το ακαθάριστο εθνικό προϊόν και το κατά κεφαλήν εισόδημα²³.

Το Κατά κεφαλήν εισόδημα χρησιμοποιείται ως μέσο μέτρησης του πλούτου του πληθυσμού ενός έθνους, σε σύγκριση και με άλλα έθνη. Εκφράζεται συνήθως με κάποιο διεθνές νόμισμα όπως το Ευρώ- ή το δολάριο. Ο δείκτης αυτός έχει κάποιες αδυναμίες ως δείκτης μέτρησης. Αυτές είναι²⁴:

---

²² Davies, A., 2006

²³ Davies, A., 2006

²⁴ Abbott L., 2003

- Οικονομικές δραστηριότητες που δεν οδηγούν στο καθορισμό του εισοδήματος, όπως οι υπηρεσίες που παρέχονται μέσα στην οικογένεια..
- Το κατά κεφαλήν εισόδημα δεν δίνει καμία ένδειξη για τη διανομή του εισοδήματος μέσα στη χώρα.
- Διαφορετικές νομισματικές συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Στοιχεία σχετικά με το συγκεκριμένα δείκτη είναι τα ακόλουθα:

1. Συνολικό ατομικό εισόδημα.
2. Κατάλογος χωρών από το ΑΕΠ (ονομαστικό) κατά κεφαλήν - ΑΕΠ στις επίσημες συναλλαγματικές ισοτιμίες αγοράς ή κυβέρνησης ανά κάτοικο.
3. Κατάλογος χωρών από το ΑΕΠ (ονομαστικό) - ΑΕΠ με τα νομίσματα που μετατρέπονται στις συναλλαγματικές ισοτιμίες αγοράς.
4. Κατάλογος χωρών από το ΑΕΠ (ΠΠΠ) - ΑΕΠ που υπολογίζεται η ισοτιμία αγοραστικής δύναμης (ΠΠΠ) ανταλλαγή.
5. Κατάλογος χωρών από το ΑΕΠ (ΠΠΠ) κατά κεφαλήν.
6. Κατάλογος χωρών από GNI κατά κεφαλήν.
7. Δανεισμός.
8. Ισοτιμία αγοραστικής δύναμης.

1.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η Οικονομική ανάπτυξη είναι η διαχείριση του οικονομικού πλούτου από τις χώρες για την ευημερία των κατοίκων τους. Από μια πολιτική οπτική, η οικονομική ανάπτυξη αναφέρεται στις προσπάθειες που καταβάλουν οι χώρες να βελτιώσουν την οικονομική ευημερία και την ποιότητα της ζωής για τους πολίτες

Ο όρος «οικονομική ανάπτυξη» αναφέρεται στην αύξηση ενός συγκεκριμένου μεγέθους όπως το πραγματικό εθνικό εισόδημα, το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, ή το κατά κεφαλήν εισόδημα. Όταν το ΑΕΠ ενός έθνους αυξάνεται οι οικονομολόγοι θεωρούν ότι αναπτύσσεται οικονομικά.

Ο όρος «οικονομική ανάπτυξη,» αναφέρεται σε ποικίλους δείκτες όπως τα

ποσοστά βασικής εκπαίδευσης, την υπολογιζόμενη διάρκεια ζωής. Το ΑΕΠ είναι ένα συγκεκριμένο μέτρο της οικονομικής ευημερίας που δεν λαμβάνει υπόψη τις σημαντικές πτυχές όπως ο ελεύθερος χρόνος, η περιβαλλοντική ποιότητα, η ελευθερία, ή η κοινωνική δικαιοσύνη.

Ο όρος «οικονομική ανάπτυξη» χρησιμοποιείται και ως περιφερειακή έννοια. Από αυτή την άποψη, η οικονομική ανάπτυξη εστιάζει στη στρατολόγηση των επιχειρησιακών διαδικασιών, που βοηθά στη διατήρηση των επιχειρησιακών διαδικασιών μέσα σε μια περιοχή ή βοηθά στο ξεκίνημα των νέων επιχειρήσεων.

Υπό την ευρύτερη έννοιά, η οικονομική ανάπτυξη καλύπτει τρεις σημαντικές περιοχές²⁵:

1. Οι πολιτικές που οι κυβερνήσεις αναπτύσσουν προκειμένου να επιτύχουν τους ευρείς οικονομικούς τους στόχους όπως τη σταθερότητα τιμών, την υψηλή απασχόληση, τη φορολογία, και τη βιώσιμη αύξηση.
2. Πολιτικές και προγράμματα για να υπάρξουν υποδομές όπως εθνικές οδοί, πάρκα, προσιτή κατοικία, πρόληψη του εγκλήματος, και εκπαίδευση.
3. Πολιτικές και προγράμματα που κατευθύνονται στη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διατήρηση τους μέσω συγκεκριμένων προσπαθειών στην επιχειρησιακή χρηματοδότηση, το μάρκετινγκ, την ανάπτυξη των μικρών επιχειρήσεων, την επιχειρησιακή διατήρηση, τη μεταφορά τεχνολογίας και την ανάπτυξη ακίνητων περιουσιών.

Στο Πίνακα 1.6 και 1.7 παραθέτονται δεδομένα για την οικονομική ταξινόμηση των χωρών.

---

²⁵ Gilles M et al.,2006

Πίνακας 1.6- Οικονομική ταξινόμηση των χωρών

Αναπτυγμένη χώρα • Αναπτυσσόμενη χώρα • Ελάχιστα πιά αναπτυγμένη χώρα • Χώρα υψηλού εισοδήματος • Πρόσφατα βιομηχανική χώρα • Βαριά χρεωμένες φτωχές χώρες		
Παγκόσμια θεωρία	Πρώτος κόσμος • Δεύτερος κόσμος • Τρίτος κόσμος • Τέταρτος κόσμος	
Κατάλογοι χωρών	ΑΕΠ κατά κεφαλήν	Κατάλογος χωρών από το ΑΕΠ (ονομαστικό), (κατά κεφαλήν) • Κατάλογος χωρών από το ΑΕΠ (ΠΠΠ), (κατά κεφαλήν), (ανά ώρα)
	Ανθρώπινος δείκτης ανάπτυξης	Κατάλογος χωρών από τον ανθρώπινο δείκτη ανάπτυξης
	Ανθρώπινος δείκτης ένδειας	Κατάλογος χωρών από το ποσοστό του πληθυσμού που ζει στην ένδεια
	Ποσοστό βασικής εκπαίδευσης	Κατάλογος χωρών από το ποσοστό βασικής εκπαίδευσης

Πηγή: Gilles M et al.,2006, *Οικονομικά της ανάπτυξης*, Νέα Υόρκη/Λονδίνο.

Πίνακας 1.7- Κατάλογοι χωρών με τις ταξινομήσεις

<p>Γεωγραφία</p>	<p>Περιοχή • Ακτή • Αναλογία ακτών/περιοχή • Αποκλειστική οικονομική ζώνη • Αριθμός γειτονικών χωρών • Υψηλότερο σημείο • Χαμηλότερο σημείο • Πιο βορειότατο σημείο • Πιο νοτιότατο σημείο</p>
<p>Δημογραφικά</p>	<p>Πληθυσμός (γραφικός • από την πυκνότητα) • Αύξηση πληθυσμού • Ανθρώπινος δείκτης ανάπτυξης • Υπολογιζόμενη διάρκεια ζωής • Θνησιμότητα νηπίων • Γονιμότητα • Ποσοστό γέννησης • Ποσοστό θανάτου • Αναλογία φύλων • Ανθρωποκτονίες • Εισοδηματική ισότητα • Βασική εκπαίδευση • Εθνικός ΔΕΙΚΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ • VIH/aids • Ανεργία • Απασχόληση • Εργατικό δυναμικό • Ένδεια • Που έχουν μεταναστεύσει πληθυσμός • Αυτοκτονίες (ΟΟΣΑ) • Undernourishment • Πυροβόλο-σχετικοί με το θάνατοι • Ιδιοκτησία πυροβόλων όπλων</p>
<p>ΑΕΠ</p>	<p>Ονομαστικός (κατά κεφαλήν) • ΠΠΠ (κατά κεφαλήν • ανά ώρα) • Από μπροστά (ονομαστικός • ΠΠΠ) • Μέλλον (ονομαστικός • ΠΠΠ • ΠΠΠ κατά κεφαλήν) • GNI κατά κεφαλήν • Αύξηση (πραγματικός • πραγματικός κατά κεφαλήν) • Σύνθεση τομέα • Σύγκριση Δημογραφικών</p>
<p>Πόροι χρηματοδότησης</p>	<p>Ισορροπία τρέχοντος απολογισμού • Επιφυλάξεις συναλλάγματος • Ξένη άμεση επένδυση • Χρέος (Εξωτερικός, Δημόσιος) • Εισαγωγές • Εξαγωγές (κατά κεφαλήν)</p>
<p>Ενέργεια Βιομηχανία</p>	<p>Ενέργεια (κατανάλωση • παραγωγή • ένταση) • Φυσικό αέριο (κατανάλωση • παραγωγή • επιφυλάξεις • εισαγωγές • εξαγωγές) • Πετρέλαιο (κατανάλωση • παραγωγή • επιφυλάξεις • εισαγωγές • εξαγωγές) • Άνθρακας (παραγωγή • επιφυλάξεις) • Πυρηνική ενέργεια •</p>

	<p>Επιφυλάξεις ουράνιου • Ανανεώσιμη ενέργεια (Υδρενέργεια) • Παραγωγή σιδήρου • <u>Παραγωγή χάλυβα</u> • Παραγωγή αλουμινίου • Παραγωγή ψευδάργυρου • Αυτοκινητική παραγωγή • Βιομηχανική αύξηση</p> <p>Αλιεία • Παραγωγή γάλακτος • Παραγωγή συγκομιδών (Φρούτα • <u>Κάλαμος ζάχαρης</u> • Αραβόσιτος • Σίτος • Ρύζι • Πατάτες • <u>Σακχαρότευτλο</u> • Σόγια • Κριθάρι)</p>
<p>Γεωργία</p>	<p>Ελευθερία • Ελευθερία Τύπου • Μυστικότητα • Αντίληψη για τη δωροδοκία • Πληρωμή δωροδοκιών • Δικαιώματα ιδιοκτησιών • Οικονομική ελευθερία • Δημοκρατία • Παγκοσμιοποίηση • Ευκολία επιχειρήσεις • Οικονομική ανταγωνιστικότητα • <u>Ημερομηνία του σχηματισμού</u> • Νομική ηλικία κατανάλωσης • Ηλικία αποφοίτησης από το σχολείο • Νόμος άμβλωσης • Νόμος ευθανασιών • Νόμοι ομοφυλοφιλίας • Ποινή του θανάτου • Ποιότητα--ζωή • Αποτυχημένα κράτη • Απόδοση σπουδαστών</p>
<p>Πολιτική Κοινωνία</p>	<p>Ολυμπιακοί Αγώνες Παγκόσμιο Κύπελλο της FIFA • Παγκόσμιες ταξινομήσεις της FIFA • Παγκόσμιο πρωτάθλημα χόκεϋ πάγου</p>
<p>Αθλητισμός</p>	<p>Μέγεθος των οπλισμένων δυνάμεων • Αριθμός ενεργών στρατευμάτων • <u>Στρατιωτικές δαπάνες</u> • Κατοχή των πυρηνικών όπλων • Εξαγωγές των όπλων • <u>Αστυφύλακες των Η.Ε που επεκτείνονται αυτήν την περίοδο</u> • Σφαιρικός δείκτης ειρήνης</p>
<p>Στρατιωτικός</p>	<p>Τηλεφωνικές γραμμές • Τηλεοπτικά σύνολα • Κινητά τηλέφωνα • Χρήστες Διαδικτύου (Ευρεία ζώνη) • <u>E-ετοιμότητα</u></p>
<p>Επικοινωνία</p>	<p>Υδάτινες οδοί • Εμπορικό ναυτικό • Σιδηρόδρομοι • Χρήση ραγών • Γρήγορα συστήματα διέλευσης • Οδοστρώματα (</p>
<p>Μεταφορά</p>	

	<p>ΟΟΣΑ) • Οχήματα • Οδικά μοιραία περιστατικά • Αερολιμένες</p>
Τουρισμός	<p>Επισκέψεις τουριστών • Περιοχές παγκόσμιας κληρονομιάς</p>
Περιβάλλον	<p>Εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (κατά κεφαλήν) • Εκπομπές αερίου θερμοκηπίων κατά κεφαλήν • ΑΕΠ ανά εκπομπές • Ικανότητα υποστήριξης • Περιβαλλοντική απόδοση • Ευτυχής δείκτης πλανητών</p>

Πηγή: Gilles M et al.,2006, *Οικονομικά της ανάπτυξης*, Νέα Υόρκη/Λονδίνο.

1.7 ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Σήμερα η Κίνα αποτελεί μια «αναπτυσσόμενη χώρα», ανεξάρτητα αν αναδείχτηκε ως η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως για το β τρίμηνο του 2011. Ο λόγος είναι ότι η Κίνα ακόμα έχει πολλά προβλήματα με τους δείκτες που αναφέρονται στους πολίτες και το περιβάλλον και πρέπει να καλύψει τεράστιο χάσμα.

Η ποιότητα της κινεζικής οικονομικής ανάπτυξης εξακολουθεί να χρειάζεται βελτίωση, ανεξαρτήτως αν αυτό θα πρέπει να γίνει στον τομέα της ποιότητας ζωής, ή της επιστήμης, της τεχνολογίας και της περιβαλλοντικής προστασίας.

Η κινεζική οικονομία έχει ακόμα πολλά περιθώρια επέκτασης και μπορεί να συμβάλει ακόμα περισσότερο στην παγκόσμια ανάκαμψη. Η Κίνα έχει καταφέρει μέσα σε τριάντα χρόνια να παρουσιάσει θεαματική οικονομική ανάπτυξη και να κατακτήσει τους τίτλους της κορυφαίας χώρας εξαγωγών, της μεγαλύτερης αγοράς αυτοκινήτων και του μεγαλύτερου παραγωγού χάλυβα παγκοσμίως²⁶.

Από την άλλη η Τουρκία που και αυτή ακόμα εντάσσεται στις αναπτυσσόμενες χώρες, λόγω παρομοίων λόγων με τη Κίνα, σπάει σήμερα κάθε

²⁶

Σπύρου

Π.,2010,

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_economyagor_2_18/08/2010_411668

ρεκόρ και ξεπερνά κάθε προσδοκία ο ρυθμός ανάπτυξης της.

Σύμφωνα με την υπηρεσία Στατιστικής Υπηρεσίας της Τουρκίας η χώρα το Γ' τρίμηνο του έτους, παρουσίασε ανάπτυξη που έφτασε στο 8.2%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ

Ο όρος ανεπτυγμένη χώρα χρησιμοποιείται για να κατηγοριοποιήσει τις χώρες με ανεπτυγμένη οικονομία στις οποίες ο τριτογενής και ο τεταρτογενής τομέας βιομηχανίας επικρατούν.

Αυτό το επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης συνήθως μεταφράζεται σε υψηλό κατά κεφαλήν εισόδημα και υψηλό Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (ΔΑΑ). Με βάση τους πιο σύγχρονους όρους ο όρος ανεπτυγμένη χώρα αναφέρεται σε συνώνυμες έννοιες όπως προηγμένη βιομηχανική χώρα, πιο ανεπτυγμένη χώρα (MDC) περισσότερο ανεπτυγμένη οικονομικά χώρα (MEDC), και προηγμένη χώρα ή μετά - βιομηχανική χώρα.

Ο τελευταίος όρος είναι κάπως δύσκολος να οριστεί καθώς η αποβιομηχάνιση είναι μια συνεχής διαδικασία που είναι δύσκολο να προσδιοριστεί. Ο όρος περισσότερο ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες χρησιμοποιείται για να περιγράψει την κατάσταση των χωρών που θεωρούνται: περισσότερο ανεπτυγμένες οικονομικά. Η πρώτη βιομηχανοποιημένη χώρα ήταν η Αγγλία, ακολουθούμενη από τη Γερμανία, τη Γαλλία, το υπόλοιπο του Ηνωμένου Βασιλείου και από άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης²⁷.

Η Ιαπωνία στην Ασία, ο Καναδάς και οι Ηνωμένες Πολιτείες στην Βόρεια Αμερική και η δυτική Ευρώπη θεωρούνται ανεπτυγμένες περιοχές. Το Ισραήλ επίσης θεωρείται ως ανεπτυγμένη χώρα. Πέρα από τις παραπάνω υπάρχει και μια ακόμα αναλυτική ομάδα ανεπτυγμένων χωρών η οποία αναφέρεται στο Χονγκ Κονγκ, στη Σιγκαπούρη, στην Νότια Κορέα και στην Ταϊβάν. Το Χονγκ Κονγκ θεωρείται ανεπτυγμένο από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Το Χονγκ Κονγκ ανήκει στην Κίνα (μια αναπτυσσόμενη χώρα). Οι δυο αυτές θεωρούνται διεθνώς ως ξεχωριστές οικονομικές υπάρξεις²⁸.

---

²⁷ Jeffrey S., 2008

²⁸ World Bank., 2007

2.2 ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΥΨΗΛΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Στο Πίνακα 2.1 παραθέτονται τα δεδομένα που χαρακτηρίζουν τα δεδομένα σε σχέση με το εισόδημα των χωρών.

Πίνακας 2.1 Δεδομένα εισοδήματος

Πηγή: World Bank., 2007, *Data & Statistics: Country Groups*

Οι Χώρες με υψηλό εισόδημα θεωρούνται από την Παγκόσμια Τράπεζα ως χώρες με Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν κατά κεφαλήν στο ύψος των \$11,116 ή και παραπάνω²⁹. Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη χώρες με υψηλό εισόδημα θεωρούνται και μερικές αναπτυσσόμενες χώρες, συνεπώς μια χώρα με υψηλό εισόδημα μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεπτυγμένη ή αναπτυσσόμενη³⁰.

Με τη χρήση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος για να προσδιοριστεί μια χώρα ως ανεπτυγμένη πρέπει να ληφθούν υπόψη οι τρόποι με τους οποίους κατάφερε να αποκτήσει το υψηλό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μέσω φυσικών πόρων και χωρίς να αναπτύξει την βιομηχανική οικονομία που απαιτεί για να θεωρηθεί μια χώρα ανεπτυγμένη. Παρά το υψηλό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν οι χώρες τις Μέσης Ανατολής δεν θεωρούνται ανεπτυγμένες γιατί οι οικονομίες τους βασίζονται κυρίως στην εξαγωγή και την παραγωγή πετρελαίου.

---

²⁹ World Bank., 2007

³⁰ UNCTAD.,2010, http://www.unctad.org/en/docs/tdstat30_enfr.pdf%7Ctitle=UN.

2.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στο Πίνακα 2.1 παραθέτετε η κατάταξη των χωρών του κόσμου σύμφωνα με τον Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης.

Πίνακας 2.2 Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης

■ 0.950 και πάνω	■ 0.750-0.799	■ 0.550-0.599	■ 0.350-0.399
■ 0.900-0.949	■ 0.700-0.749	■ 0.500-0.549	■ 0.300-0.349
■ 0.850-0.899	■ 0.650-0.699	■ 0.450-0.499	■ κάτω από 0.300
■ 0.800-0.849	■ 0.600-0.649	■ 0.400-0.449	■ Δεν υπάρχουν στοιχεία

Πηγή: Human Development Report: Summary, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από http://hdr.undp.org/hdr2006/pdfs/summaries/HDR2006_English_Summary.pdf

Ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης του ΟΗΕ είναι ένα μέγεθος που εκτιμά την ανθρώπινη ανάπτυξη μιας χώρας. Σύμφωνα με τον ΟΗΕ ο Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης έχει να κάνει με πολύ περισσότερα από το εισόδημα και την παραγωγικότητα. Από το 1980 η Νορβηγία (2001-2007), ή Ιαπωνία (1991 & 1993), ο Καναδάς (1985, 1992, 1994-2000) η Ελβετία (1980) και η Ισλανδία (2007) έχουν συνολικά τον μεγαλύτερο δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης. Χώρες με συνολικούς πόντους πάνω από 0.800 θεωρούνται υψηλών προδιαγραφών για ανθρώπινη ανάπτυξη. Η κορυφαίες 30 χώρες έχουν συνολικούς πόντους που κυμαίνονται από 0.885 στη Τσεχία μέχρι 0.965 στην Νορβηγία³¹.

Όλες οι χώρες που αξιολογούνται από το ΔΝΤ, ή την CIA, ως αναπτυγμένες έχουν δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης μεγαλύτερο του 0.9. Όλες οι χώρες που έχουν δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης πάνω από 0.9 επίσης χαρακτηρίζονται από το ΔΝΤ την CIA ως αναπτυγμένες.

Εφόσον δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο κριτήριο βάση του οποίου μια χώρα μπορεί να θεωρηθεί ανεπτυγμένη, διάφοροι οργανισμοί έχουν δημιουργήσει διάφορες κατηγορίες για τις οικονομικά πιο εύπορες χώρες. Το ΔΝΤ αναγνωρίζει 31

³¹ CIA.,2010, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/appendix/appendix-b.html>

ανεπτυγμένες οικονομίες ενώ η CIA αναγνωρίζει 34 ανεπτυγμένες οικονομίες. Η Παγκόσμια Τράπεζα αναγνωρίζει 60 χώρες με υψηλό εισόδημα που χαρακτηρίζονται ως ανεπτυγμένες ή αναπτυσσόμενες από τον ΟΗΕ. Στο Πίνακα 2.3 παραθέτετε η λίστα της CIA. Η CIA αναγνωρίζει αυτούς τους 34 οικονομικούς φορείς ως ανεπτυγμένες χώρες³².

Πίνακας 2.3 Η Λίστα της CIA

 Ανδόρρα	 Νήσοι Φερόες	 Ιρλανδία	 Μονακό	 Ισπανία
 Αυστραλία	 Φινλανδία	 Ισραήλ	 Ολλανδία	 Σουηδία
 Αυστρία	 Γαλλία	 Ιταλία	 Νέα Ζηλανδία	 Ελβετία
 Βέλγιο	 Γερμανία	 Ιαπωνία	 Νορβηγία	 Τουρκία
 Βερμούδες	 Ελλάδα	 Λιχτενστάιν	 Πορτογαλία	 Ηνωμένο Βασίλειο
 Καναδάς	 Αγία Έδρα	 Λουξεμβούργο	 Άγιος Μαρίνος	 Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
 Δανία	 Ισλανδία	 Μάλτα	 Νότια Αφρική	

Πηγή: CIA.,2010, World Fact book International Organizations and Groups, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/appendix/appendix-b.html>

³²CIA.,2010, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/appendix/appendix-b.html>

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/appendix/appendix-b.html>

Από το 2001 ωστόσο η Κύπρος και πιο πρόσφατα η Σλοβενία προστέθηκαν στη λίστα του ΔΝΤ αλλά όχι και στη λίστα της CIA. Παρακάτω είναι η τωρινή λίστα της CIA με τις ανεπτυγμένες χώρες:

Πίνακας 2.4 Η Λίστα της CIA

 Ανδόρρα	 Νήσοι Φερόες	 Ισλανδία	 Μονακό	 Νότια Κορέα
 Αυστραλία	 Φινλανδία	 Ιρλανδία	 Ολλανδία	 Ισπανία
 Αυστρία	 Γαλλία	 Ισραήλ	 Νέα Ζηλανδία	 Σουηδία
 Βέλγιο	 Γερμανία	 Ιταλία	 Νορβηγία	 Ελβετία
 Βερμούδες	 Ελλάδα	 Ιαπωνία	 Πορτογαλία	 <u>Ταϊβάν</u>
 Καναδάς	 <u>Αγία Έδρα</u>	 Λιχτενστάιν	 Άγιος Μαρίνος	 Ηνωμένο Βασίλειο
 Δανία	 Χονγκ Κονγκ	 Λουξεμβούργο	 Σιγκαπούρη	 Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Πηγή: CIA.,2010, World Fact book International Organizations and Groups, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/appendix/appendix-b.html>

Σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο η παρακάτω 31 χώρες στο Πίνακα 2.5 θεωρούνται ως ανεπτυγμένες οικονομίες

Πίνακας 2.5 –Λίστα CIA

 Αυστραλία	 Ισλανδία	 Άγιος Μαρίνος
 Αυστρία	 Ιρλανδία	 Σιγκαπούρη
 Βέλγιο	 Ισραήλ	 Σλοβενία
 Καναδάς	 Ιταλία	 Νότια Κορέα
 Κύπρος	 Ιαπωνία	 Ισπανία
 Δανία	 Λουξεμβούργο	 Σουηδία
 Φινλανδία	 Κάτω Χώρες	 Ελβετία
 Γαλλία	 Νέα Ζηλανδία	 Ταϊβάν
 Γερμανία	 Νορβηγία	 Ηνωμένο Βασίλειο
 Ελλάδα	 Πορτογαλία	 ΗΠΑ
 Χονγκ Κονγκ		

Πηγή: CIA.,2010, World Fact book International Organizations and Groups, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/appendix/appendix-b.html>

Ο πίνακας 2.5 αναφέρεται στις κορυφαίες 30 χώρες με την καλύτερη ποιότητα ζωής (σε σειρά κατάταξης):

Πίνακας 2.5 – Λίστα χωρών με την καλύτερη ποιότητα ζωής

 Ιρλανδία	 Ισλανδία	 Ηνωμένες Πολιτείες	 Πορτογαλία	 Γαλλία
 Ελβετία	 Ιταλία		 Αυστρία	 Γερμανία
 Νορβηγία	 Δανία	 Καναδάς	 Ταϊβάν	 Σλοβενία
 Λουξεμβούργο	 Ισπανία	 Νέα Ζηλανδία	 Ελλάδα	 Μάλτα
 Σουηδία	 Σιγκαπούρη	 Κάτω Χώρες	 Κύπρος	 Ηνωμένο Βασίλειο
 Αυστραλία	 Φινλανδία	 Ιαπωνία	 Βέλγιο	 Νότια Κορέα
		 Χονγκ Κονγκ		

Πηγή: CIA.,2010, World Fact book International Organizations and Groups, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/appendix/appendix-b.html>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο Η ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

3.1 ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ο πληθωρισμός αποτέλεσε πρόβλημα στην Ελλάδα για το πρώτο εξάμηνο του 2008. Οι επιχειρήσεις άντεχαν στην οικονομική ύφεση όσο έβρισκαν κεφάλαια από την αγορά και όσο οι τράπεζες έδιναν δάνεια. Παρακάτω αναλύονται με βάση και στοιχεία που αποκόμισε η συγγραφέας από μελέτη που έκαναν οι Bryan L Farrell D το 2008 για την McKinsey Company τα αίτια και οι λόγοι δημιουργίας της κρίσης αλλά και το πώς επηρέασαν την Ελλάδα. Συγκεκριμένα αυτά ήταν³³:

1. Πληθωρισμός-Τιμολογήσεις-Κεφάλαια: Συγκεκριμένα η αρχική αιτία για την αύξηση του πληθωρισμού στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς θεωρήθηκε η αύξηση του πετρελαίου, όταν όμως το βαρέλι σταθεροποιήθηκε κάτω από τα 100\$ αυτή η άποψη πέρασε σε δεύτερη μοίρα. Η δεύτερη και ποιο πρόσφατη αιτία θεωρήθηκε η αύξηση του πληθωρισμού σε αγορές όπως η Κίνα και η Ινδία. Τέλος οι περισσότερες μεγάλες επιχειρήσεις ως αντίδοτο στο πληθωρισμό αποφάσισαν να εφαρμόσουν μια ανοδική στρατηγική τιμολόγησης, αυξάνοντας τις τιμές των προϊόντων τους, αυτή η δράση ειδικά στην Ελλάδα αποδείχτηκε λανθασμένη μια και τα ελληνικά προϊόντα και οι υπηρεσίες κατέστησαν λιγότερο ανταγωνιστικά.
2. Μείωση προσλήψεων Αύξηση παραγωγής: Μέσα σε διάστημα έξι μηνών παρατηρήθηκαν ραγδαίες μειώσεις προσωπικού, ως απόρροια της δυσμενούς οικονομικής κατάστασης των εταιρειών και ως πιθανή λύση μείωσης εξόδων, σήμερα η ανεργία είναι σε συνεχή αύξηση και με βάση το μνημόνιο 2 θα υπάρξουν και περεταίρω απολύσεις ειδικά από το δημόσιο τομέα. Συγκεκριμένα στις βιομηχανίες και στις οικονομικές υπηρεσίες, παρατηρήθηκαν περισσότερες περικοπές στο προσωπικό. Οι επιχειρήσεις που παράγουν ενέργεια, αντίθετα δε παρουσίασαν αυξημένη μείωση προσωπικού.

Σ' όλες τις βιομηχανίες εμφανίστηκαν δράσεις αύξησης της παραγωγικής τους

---

³³ Bryan L., Farrell D.,2008, σ. 1-14

ικανότητας όπως δράσεις σε Διεθνές Επίπεδο. Συγκεκριμένα η κρίση δημιούργησε μια ευρύτερη ανησυχία στις τάξεις των ελληνικών βιομηχανιών. Η έρευνα η οποία έγινε σε παγκόσμια κλίμακα έδειξε ότι:

1. Το 78% των ερωτώμενων της έρευνας φοβόταν για τη δράση που ήδη είχε αναπτύξει σε διεθνές επίπεδο.
2. Το 94% δεν έδειξε ανησυχία για δράσεις που ανέπτυξε στην Ασία, μια και η συγκεκριμένη ήπειρος, δείχνει να είναι λιγότερο επηρεαζόμενη από τη κρίση.

Οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό προσπάθησαν να περικόψουν έξοδα από τη κατανάλωση ενέργειας στα γραφεία και στα μηχανήματα τους.

Το Φθινόπωρο του 2008 οι διεθνείς αγορές παρουσίασαν μια ευρύτερη δυσλειτουργία. Συγκεκριμένα οι μεγάλες επιχειρήσεις επιδίωξαν τη πλήρη διεθνοποίηση, τα οικονομικά συστήματα κατέρρευσαν, οι μεγάλες τράπεζες επενδύσεων μεταμορφώθηκαν, Οι τιμές του πετρελαίου αυξήθηκαν και άλλα πολύτιμα αγαθά παρουσίασαν ανατιμήσεις³⁴.

Οι τιμές των ακινήτων σ' Ελλάδα αλλά και Ισπανία, Μεγάλη Βρετανία, Αμερική παρουσίασαν πτωτικές τάσεις. Μεγάλες Επιχειρήσεις παρουσίασαν στους ισολογισμούς μεγάλα ελλείμματα, ενώ συγχρόνως είχαμε μεγάλη πτώση του εμπορίου. Οι μόνες δράσεις που παρουσίασαν σταθερότητα οι οποίες όμως αποτελούν παράγοντα πιέσεις για τις παγκόσμιες οικονομίες ήταν η τρομοκρατία, οι παγκόσμιες κλιματικές αλλαγές και οι πόλεμοι.

Συγκεκριμένα όλες οι παραπάνω αρνητικές δράσεις, αποτέλεσαν απόρροια της επεκτατικής και επιθετικής πολιτικής των Αμερικανών. Η προσπάθεια για ενίσχυση της πολεμικής βιομηχανίας, οδήγησε σε μια παγκόσμια αναταραχή, η οποία εξουθένωσε ειδικά τις φτωχές χώρες και οδήγησε σε μια ευρύτερη οικονομική ύφεση.

Ως δράσεις αναστροφής της υφιστάμενης κατάστασης θεωρήθηκαν οι ακόλουθες:

1. Αλλαγές στη στρατηγική των επιχειρήσεων με βάση τις πιέσεις του περιβάλλοντος.
2. Στήριξη οικονομιών από τις κυβερνήσεις.

---

³⁴ Wright R.E.,2008, σ.1-3

3. Στήριξη των μεγάλων βιομηχανιών.
4. Οι μεγάλες επιχειρήσεις προσπάθησαν να γίνουν πιο ευέλικτες, πιο δραστικές και πιο ανταγωνιστικές.

Ως παράδειγμα προς μίμηση: Αποτέλεσε η στρατηγική του Rockefeller ο οποίος ενίσχυσε τη θέση του στη κρίση του 1870 με τις καινοτομίες τεχνολογικές δράσεις, οι οποίες υπερκέρασαν τους ανταγωνιστές του.

3.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η κρίση ξεκίνησε στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς από τις τράπεζες οι οποίες, θέλοντας να βγάλουν περισσότερα κέρδη, υποεκτίμησαν τους κινδύνους που ανελάμβαναν επενδύοντας τα χρήματα των καταθετών.

Τα κέρδη των τραπεζών προέρχονται από τα δάνεια που δίνουν και όχι από τις καταθέσεις, οι οποίες θεωρούνται «παθητικό». Και αυτό διότι από τα δάνεια εισπράττουν τόκους, δηλαδή έχουν κέρδος, ενώ στις καταθέσεις πληρώνουν τόκους, άρα τους δημιουργούν ζημιά. Προκειμένου να αυξήσουν τα κέρδη τους οι τράπεζες έδιναν όσο περισσότερα δάνεια μπορούσαν³⁵.

Το πρόβλημα ξεκινά από τις ΗΠΑ και την Αγγλία. Συγκεκριμένα οι τράπεζες δάνειζαν για την αγορά σπιτιού ως και 120% της αξίας του. Στις ΗΠΑ τα δάνεια που δίνονταν σε ανθρώπους χωρίς περιουσία, χωρίς εισόδημα και τελικά χωρίς δυνατότητα αποπληρωμής αποκαλούνταν subprime και αυτά ήταν τα πρώτα που «έσκασαν», προκαλώντας ένα ντόμινο προβλημάτων στις τράπεζες. Δεν ήταν όμως μόνο τα στεγαστικά που είχαν πρόβλημα, αλλά ένα πλήθος δανείων και επενδύσεων σε σύνθετα τραπεζικά προϊόντα τα οποία έχασαν τελείως την αξία τους και κατέστρεψαν κυριολεκτικά τις μεγαλύτερες τράπεζες των ΗΠΑ και μερικές από τις μεγαλύτερες τράπεζες του κόσμου, σήμερα παρόμοια προβλήματα αντιμετωπίζουν

---

³⁵ Πέτσας Σ., 2009, <http://blogs.eliamep.gr/petsas/pagkosmia-ikonomiki-krisi-i-eties-ke-i-antimetopisi-tis-2/>

και οι τράπεζες στην Ελλάδα³⁶.

Τα προϊόντα αυτά σήμερα ονομάζονται «τοξικά», ενώ πριν από λίγους μήνες θεωρούντο η επιτομή της τραπεζικής πρακτικής. Πώς δημιουργήθηκε το πρόβλημα στις τράπεζες; Με τα στεγαστικά και τα τοξικά να σκάνε το ένα μετά το άλλο, οι τράπεζες δεν είχαν ρευστότητα, οι υπόλοιπες τράπεζες- επειδή δεν ήξεραν ποιες έχουν πρόβλημα με τα τοξικά- έπαψαν να χρηματοδοτούν η μία την άλλη, τελικά όλες οι τράπεζες έκοψαν όλες τις χρηματοδοτήσεις, οι επιχειρήσεις δεν μπορούσαν να λειτουργήσουν, σταμάτησαν να πληρώνουν, έκαναν απολύσεις, πολλές έκλεισαν και έτσι το η κρίσης σάρωσε και συνεχίζει να σαρώνει την οικονομία παγκοσμίως.

3.3 ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τα ΜΜΕ είχαν και έχουν πολλαπλό χαρακτήρα (ως Μέσα Ενημέρωσης, πλατφόρμα διαφήμισης και ως επιχειρήσεις-brands τα ίδια) και οι διαρκής επιδίωξη τους συνίσταται σε ενημέρωση - ψυχαγωγία, μερίδια - δημιουργία κοινών και διαφημιστικά έσοδα.

Στη περίοδο κρίσης, τα ΜΜΕ ως επιχειρήσεις βλέπουν μείωση των διαφημιστικών τους εσόδων, υπάρχει αβεβαιότητα και σκεπτικισμός, αδυναμία μακροχρόνιου σχεδιασμού, ένταση του ανταγωνισμού.

Σχετικά μικρότερη αναμένεται να είναι η επίδραση της διαφήμισης στο ραδιόφωνο, ενώ ευκαιρίες φαίνεται να αναδύονται για Internet και free press. Ως πηγές ενημέρωσης, τα ΜΜΕ θεωρείται ότι «έφεραν» την κρίση νωρίτερα, μέσα από την υπερβολή και την δραματοποίηση, χωρίς επαρκή τεκμηρίωση, επεξεργασία και επεξήγηση των σχετικών ειδήσεων από ειδικούς.

Δεν υπάρχει ισορροπία μεταξύ αρνητικών και θετικών ειδήσεων, τα ΜΜΕ πανικοβάλλουν, ενώ η τηλεόραση τείνει να απαξιώνει ως αξιόπιστο Μέσο Ενημέρωσης. Ως διαφημιστική πλατφόρμα, χάνουν την ελκυστικότητά τους, από την άλλη βλέπουμε στην τηλεόραση την αντίφαση να αυξάνεται το κοινό αλλά να μειώνονται τα διαφημιστικά έσοδα.

---

³⁶Σπύρου Σ.,2009, σ. 120-124

Η δημιουργία αρνητικού ψυχολογικού κλίματος δημιούργησε μια αλυσίδα που καταλήγει στην ακόμη μεγαλύτερη μείωση των διαφημιστικών εσόδων για τα ΜΜΕ. Όσον αφορά στις προσδοκίες από τα ΜΜΕ, αυτές αφορούν κυρίως σε αντικειμενική ενημέρωση, ψυχραιμία, ισορροπία, μέτρο, χρηστικότητα, εμπλουτισμό περιεχομένου, προβολή και της καλής πλευράς της ζωής, περιορισμό της προβολής του υπέρ-πολυτελούς lifestyle³⁷.

Ως πλατφόρμα διαφήμισης τα ΜΜΕ καλούνται να ανταποκριθούν στην ανάγκη ψυχολογικής τόνωσης της αγοράς, να αναθεωρήσουν την τιμολογιακή πολιτική τους, να βρουν νέες δημιουργικές λύσεις μέσα από τις συνεργίες με τα brands.

Μία από τις αιτίες της εξάπλωσης του προβλήματος σε ολόκληρο τον κόσμο αλλά και μια από τις βασικές αιτίες που οδήγησαν την Ελλάδα στη παρούσα κατάσταση ήταν και είναι η παγκοσμιοποίηση.

Το άνοιγμα των οικονομιών, η ελεύθερη μετακίνηση κεφαλαίων από ήπειρο σε ήπειρο και από χώρα σε χώρα, η ενοποίηση όλων των αγορών είναι η αιτία της «επιδημίας». Στα τοξικά τραπεζικά προϊόντα επένδυναν όχι μόνο οι αμερικανικές τράπεζες αλλά τράπεζες από ολόκληρο τον κόσμο. Επένδυναν επίσης ασφαλιστικές εταιρείες, ασφαλιστικά ταμεία, εταιρείες επενδύσεων, επενδυτικές τράπεζες και ιδιώτες³⁸.

Υπό μίαν έννοια όλοι είναι εκτεθειμένοι σε αυτή την κρίση, ακόμη και αν έχουμε μίαν απλή κατάθεση. Και αυτό διότι οι τράπεζες δεν τοποθετούν τα χρήματα των καταθέσεων σε ένα θησαυροφυλάκιο, αλλά τα δανείζουν σε επιχειρήσεις και ιδιώτες, τα δανείζουν η μία στην άλλη ή τα επενδύουν σε κάθε είδους τραπεζικά και χρηματιστηριακά προϊόντα προκειμένου να πάρουν μεγάλες αποδόσεις. Συνεπώς κάθε ένα ευρώ που έχει κατατεθεί στις τράπεζες είναι δανεισμένο ή επενδυμένο κάπου.

Οι τράπεζες έβγαζαν κέρδη όταν έδιναν δάνεια. Όσο περισσότερα δάνεια τόσο περισσότερα κέρδη. Ένας Έλληνα τραπεζίτης, για παράδειγμα, έδινε ένα δάνειο για σπίτι σε έναν πολίτη χωρίς αποταμίευση και χωρίς περιουσία. Υποθήκευε το

---

³⁷ Θανόπουλος Π.,2008, σ. 1-10

³⁸

Στεργίου

Ε.,2009,

http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_kathbreak_1_16/11/2008_256281

σπίτι. Παρόλα αυτά γνώριζε ότι μάλλον δεν θα μπορέσει να εισπράξει το δάνειο αφού ο δανειολήπτης ήταν αφερέγγυος³⁹.

Οι τράπεζες μέσω των στελεχών τους συγκέντρωναν όλα αυτά τα επικίνδυνα, δάνεια και τα ονόμαζε «ασφαλές ομόλογο». Το ομόλογο αυτό το πούλαγε σε άλλες τράπεζες ή σε ασφαλιστικά ταμεία ή σε επενδυτές, οι οποίοι το αγόραζαν επειδή ήταν ασφαλές. Και ήταν ασφαλές διότι το εξέδιδε η τράπεζα. Έτσι η τράπεζα έπαιρνε από την αγορά τα χρήματα που είχε δανείσει στους κακοπληρωτές. Και εφόσον έπαιρνε χρήματα, τα δάνειζε ξανά σε άλλους κακοπληρωτές και έτσι είχε δανείσει τα διπλά λεφτά στους διπλάσιους κακοπληρωτές.

Όταν οι αξίες των ακινήτων άρχισαν να πέφτουν, άρχισαν να «σκάνε» και τα δάνεια. Όταν έσκασαν τα δάνεια, έσκασαν και τα «ασφαλή ομόλογα», αυτά που σήμερα τα λέμε «τοξικά», και μόλυναν το παγκόσμιο τραπεζικό σύστημα και δυστυχώς όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας. Και γιατί δεν προέβλεψαν την κρίση οι κεντρικές τράπεζες, οι επιτροπές κεφαλαιαγορών και οι κυβερνήσεις, ώστε να προστατέψουν τις οικονομίες; Οι λόγοι για τους οποίους κανένας από τους θεσμικούς παράγοντες δεν είχε προβλέψει την κρίση είναι δύο: Πρώτον, διότι ο καθένας έβλεπε το δικό του κομματάκι από τη συνολική εικόνα της οικονομίας και κανένας δεν έβλεπε ολόκληρη την εικόνα. Βλέπανε δηλαδή όλοι από ένα δέντρο (την τοπική οικονομία) και κανένας δεν έβλεπε το δάσος (την παγκοσμιοποιημένη οικονομία). Δεύτερον, διότι κανένας δεν ήθελε να πιστέψει ότι έρχεται τέτοια κρίση.

Ακόμη και οι κεντρικές τράπεζες ομολογούν σήμερα ότι ήξεραν πως υπάρχει «τρελός δανεισμός» αλλά θεωρούσαν ότι τα δάνεια και η άνοδος όλων των αξιών δικαιολογούνται από τον ρυθμό αύξησης των κερδών των τραπεζών και των επιχειρήσεων⁴⁰.

Δυστυχώς από την κρίση αυτή ωφελήθηκαν μόνο αυτοί που την προκάλεσαν, δηλαδή τα μεγάλα στελέχη των επενδυτικών τραπεζών που εισέπραξαν κολοσσιαία μπόνους προκαλώντας τη φούσκα η οποία οδήγησε στην κρίση. Ωφελούνται επίσης αυτοί που έχουν τεράστιες αποταμιεύσεις σε μετρητά και οι οποίοι μπορούν να αγοράσουν τώρα φθηνότερα ακίνητα, επιχειρήσεις, μετοχές κτλ. Αυτοί όμως είναι

---

³⁹ McKinsey.,2008,σ.1-7

⁴⁰ Γκριστιάν Α.,2008, από <http://www.in.gr/news/article.asp?lngEntityID=883151>

ελάχιστοι, αφού όλοι οι πλούσιοι είχαν τοποθετήσει τα χρήματά τους σε διάφορες επενδύσεις που κατέρρευσαν. Γι' αυτό και η κρίση αυτή ονομάστηκε κρίση των Κροίσων. Ωστόσο, επειδή δεν έχει τελειώσει, αντίθετα έχει αρχίσει να απλώνεται στην πραγματική οικονομία⁴¹.

3.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σε σχέση με τη χρηματοδότηση και τη λειτουργία των επιχειρήσεων, θα γίνει προσπάθεια από τη συγγραφέα στη παρούσα ενότητα να αναλύσει τις δράσεις που έγιναν αλλά και που γίνονται προκειμένου να χαλιναγωγηθεί η κατάσταση και να μπουν κάποιοι περιορισμοί. Συγκεκριμένα οι τράπεζες και οι κυβερνήσεις αντιμετώπισαν τη κρίση μέσα από εγγυημένα δάνεια σ' επιχειρήσεις.

Η κρίση επέφερε μεγάλο χτύπημα στο καλά δουλεμένο σύστημα που αναφερόταν στη διεθνοποίηση της παγκόσμιας αγοράς και ήταν απόρροια του Bretton Woods⁴².

Η κρίση χτύπησε όλες τις Ευρωπαϊκές Οικονομίες. Ο λόγος αναφερόταν στο ότι οι τράπεζες έδιναν δάνεια χωρίς πολλές εγγυήσεις με στόχο να εισπράττουν τα μεγάλα επιτόκια. Το αποτέλεσμα ήταν ο υπερδανεισμός και η χρεοκοπία πολλών ειδικά μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Οι κυβερνήσεις και ειδικά οι ελληνικές στη προσπάθεια τους ν' ανατρέψουν τη κατάσταση αύξησαν τους φόρους, πράγμα που μπορεί να επέφερε κέρδη στις εθνικές οικονομίες, αλλά οδήγησε στη χρεοκοπία πολλές επιχειρήσεις.

Ο τραπεζικός δανεισμός μείωσε τη καταναλωτική ικανότητα της αγοράς, μείωσε τη δυναμική των τραπεζών οι οποίες δεν εισέπρατταν τους τόκους, μείωσε την εισροή φόρων για τις κυβερνήσεις, οι οποίες δεν μπορούσαν να επενδύσουν στη υγεία, στη παιδεία, στις υποδομές κ.λ.π

Οι ελληνικές επιχειρήσεις επιδίωξαν να βρουν άλλες πηγές δανεισμού με λιγότερο ρίσκο . Άλλαξαν το επιχειρησιακό τους μοντέλο εστιάζοντας σε ποιο

---

⁴¹Ελευθεροτυπία.,2009, <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=42148>

⁴² Lyhus R.,2008, σ.1-10

ευέλικτη παραγωγική διαδικασία, μειώνοντας τους δανεισμούς, μικραίνοντας το κύκλος ζωής των προϊόντων τους κ.λ.π.

Το πρόβλημα όμως ήταν και είναι η ανταγωνιστικότητα μεταξύ των κρατών σ' όλα τα επίπεδα η οποία επιδείνωσε τη κρίση. Ένας βασικός λόγος στη συγκεκριμένη αδυναμία των εταιρειών ήταν η αποτυχία του μοντέλου της παγκοσμιοποίησης αλλά και οι μη σκεπτόμενες αποφάσεις τους σ' όλα τα επίπεδα. Επιπροσθέτως επιβαρυντικές ήταν και οι υψηλές στοχοθετήσεις των επιχειρήσεων οι οποίες οδήγησαν σε πωλήσεις χωρίς αντίκρισμα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μεγάλα και μη καλυπτόμενα οικονομικά ανοίγματα.

Οι ελληνικές τράπεζες σταματάνε να δίνουν δάνεια και αυξάνουν τα επιτόκια των δανείων που έχουν δώσει. Τα νοικοκυριά δυσκολεύονται να πληρώσουν τις δόσεις των στεγαστικών, των καρτών κτλ. Ταυτόχρονα οι τράπεζες διακόπτουν τη χρηματοδότηση των ελληνικών επιχειρήσεων ή τους αυξάνουν τα επιτόκια.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις δυσκολεύονται να πληρώσουν και κάνουν απολύσεις. Ταυτόχρονα έχουν μειωθεί οι πωλήσεις τους επειδή τα νοικοκυριά μείωσαν την κατανάλωση. Τα κέρδη τους περιορίζονται και περνάνε σε ζημιές. Αρχίζουν τις απολύσεις και τη μείωση μισθών, ενώ πολλές κλείνουν.

Όσοι χάνουν τη δουλειά τους δεν έχουν εισόδημα για να καταναλώσουν ούτε για να πληρώσουν τα δάνειά τους. Η μείωση της κατανάλωσης συνεχίζεται προκαλώντας νέα κλεισίματα επιχειρήσεων και νέα προβλήματα στις τράπεζες, που συνεχίζουν να περιορίζουν τα δάνεια και ούτω καθ' εξής. Αυτό είναι το πέραςμα της κρίσης από τις τράπεζες στην πραγματική οικονομία και στα νοικοκυριά⁴³.

Από ότι λένε όλοι οι οικονομολόγοι παγκοσμίως κανένας δεν γνωρίζει πού φτάνουν οι ζημιές. Όλα εξαρτώνται πλέον από τις αποφάσεις των ηγετών της Ευρώπης, των ΗΠΑ, της Κίνας και της Ρωσίας.

Το πιο αισιόδοξο σενάριο είναι να αποδώσουν τα μέτρα των κυβερνήσεων και να αποκατασταθεί η ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος. Αν αυτό συμβεί, οι τράπεζες θα αρχίσουν να χρηματοδοτούν ξανά την παγκόσμια οικονομία και η ισορροπία θα αποκατασταθεί σχετικά σύντομα.

Το πιο απαισιόδοξο σενάριο είναι να μην αποδώσουν τα μέτρα διότι οι ζημιές

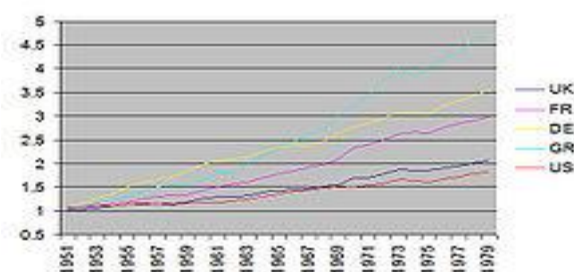
---

⁴³ Ανδρανόπουλος Α.,(2008), <http://e-rooster.gr/10/2008/967>

θα είναι πολύ μεγαλύτερες από αυτά που μπορούν να δώσουν οι κυβερνήσεις, να συνεχιστεί η κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος, η απαξίωση όλων των αξιών να οδηγήσει σε απώλειες περιουσιών, σε μαζικό κλείσιμο επιχειρήσεων και σε μεγάλα διψήφια ποσοστά ανεργίας. Μια νομισματική κρίση που θα απαξίωνε το χρήμα θα έφερνε την ολοκληρωτική καταστροφή της παγκόσμιας οικονομίας.

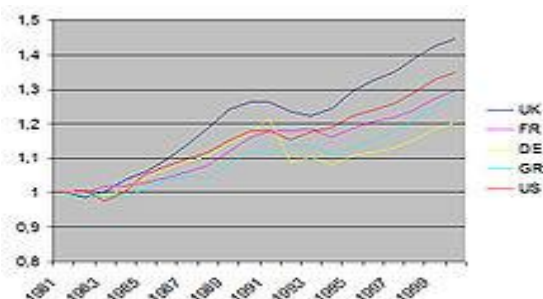
3.5 Η ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ- Η ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ Η ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η οικονομία της Ελλάδας ακόμα ανήκει στην κατηγορία των ανεπτυγμένων του κόσμου. Είναι μια μικρή αλλά ανοιχτή οικονομία με σχετικά χαμηλή βιομηχανική βάση. Ιστορικά τα προηγούμενα χρόνια και μέχρι την οικονομική κρίση η Ελλάδα ήταν μια αναπτυγμένη χώρα. Συγκεκριμένα και σύμφωνα με το Σχήμα 3.1 η Ελλάδα από το 1950 μέχρι και το 1980 ήταν σε συνεχή ανάπτυξη. Αργότερα από το 1980 μέχρι και το 2000 και πάλι η ελληνική οικονομία έδειχνε συνεχή σημάδια προόδου και ανάπτυξης.

Σχήμα 3.1-Αύξηση ΑΕΠ 1950-1980, διάφορες χώρες.

Πηγή: Penn World Tables

Σχήμα 3.1- Αύξηση ΑΕΠ 1980-2000.

Έχοντας δώσει μια πρώτη εικόνα της προοδευτικής ανάπτυξης της Ελλάδας, θα προσπαθήσουμε παρακάτω να τη προσδιορίσουμε και ιστορικά. Συγκεκριμένα η ελληνική οικονομία είχε εντυπωσιακούς ρυθμούς ανόδου μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο και τον Εμφύλιο, κατά κύριο λόγο όμως επειδή ξεκινούσε από πολύ χαμηλή βάση⁴⁴, εκείνη τη περίοδο η Ελλάδα θεωρούνταν αναπτυσσόμενη χώρα.

Η συνεχής σύγκλιση με τις αναπτυγμένες δυτικές χώρες διακόπηκε απότομα το 1973 λόγω της πρώτης μεγάλης πετρελαϊκής κρίσης, κάτι που συντέλεσε και στην πτώση της χούντας. Ακόμη χειρότερη έγινε η κατάσταση το 1979, με το ξέσπασμα της δεύτερης πετρελαϊκής κρίσης⁴⁵.

Την 1 Ιανουαρίου 2002 η Ελλάδα, και οι άλλες έντεκα τότε χώρες της ευρωζώνης απέκτησαν κοινό νόμισμα, το ευρώ.

Η ένταξης της Ελλάδας στο ευρώ έγινε το 2001 μετά την επιτυχή πορεία σύγκλισης των δημοσιονομικών μεγεθών και την ικανοποίηση κατά τη διάρκεια του 2000 των (τεσσάρων από τα πέντε) κριτηρίων της συνθήκης του Μάαστριχτ (πληθωρισμός, έλλειμμα γενικής κυβέρνησης, δημόσιο χρέος, μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών, μακροπρόθεσμο επιτόκιο δανεισμού).

Το ακαθάριστο προϊόν συνέχισε να αυξάνεται με ρυθμούς άνω του ευρωπαϊκού μέσου όρου εν μέρει λόγω των επενδύσεων σε υποδομές σχετιζόμενες με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, αλλά και λόγω της ευκολίας πρόσβασης σε πιστώσεις για καταναλωτικές δαπάνες. Η χώρα κατατασσόταν στις ανεπτυγμένες χώρες έχοντας ραγδαίους ρυθμούς ανάπτυξης.

Ωστόσο η Ελλάδα από το 2001 έως και το 2005 παραβίασε το κριτήριο για έλλειμμα κάτω από 3% του Συμφώνου Σταθερότητας (το οποίο έχει σκοπό να διασφαλίζει ότι τα κράτη μετά την ένταξη στην ευρωζώνη και την ικανοποίηση των κριτηρίων του Μάαστριχτ, συνεχίζουν να τα τηρούν)⁴⁶.

Από τα τέλη του 2009 και αρχές 2010, εξαιτίας συνδυασμού διεθνών (οικονομική κρίση) και τοπικών (ανεξέλεγκτες δαπάνες κατά την περίοδο μέχρι τις

---

⁴⁴ Καζάκος Π.,2008

⁴⁵ Καζάκος Π.,2008

⁴⁶ Έκθεση Eurostat 26 Απριλίου 2011

εκλογές του 2009) παραγόντων η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα, καθώς έχει το δεύτερο μεγαλύτερο ετήσιο έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού και το δεύτερο μεγαλύτερο δημόσιο χρέος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ουσιαστικά η Ελλάδα βρέθηκε στο μηδέν και πάλι⁴⁷.

Πίνακας 3.1- Οικονομικά στοιχεία για Ελλάδα

Στοιχεία Eurostat	ΑΕΠ σε τιμές αγοράς (GDP mp)	Δημοσιονομικό Έλλειμμα (%ΑΕΠ)	Δημόσιο χρέος (%ΑΕΠ)	Δημόσιο χρέος (σε δις €)	Ανεργία
Κριτήρια¹		max 3%	max 60%		
2000		3,7 %	103,4 %		11,2 %
2001		4,5 %	103,7 %		10,7 %
2002		4,8 %	101,7 %	166,1 δις €	10,3 %
2003		5,6 %	97,4 %	177,8 δις €	9,7 %
2004		7,5 %	98,6 %	201,2 δις €	10,5 %
2005		5,2 %	100,0 %	215,4 δις €	9,9 %
2006		5,7 %	106,1 %	226,2 δις €	8,9 %
2007	227,0 δις €	6,4 %	105,4 %	239,4 δις €	8,3 %
2008	236,9 δις €	9,8 %	110,7 %	262,3 δις €	7,7 %
2009	235,0 δις €	15,4 %	127,1 %	298,7 δις €	9,5 %
2010	230,2 δις €	10,5 %	142,8 %	328,6 δις €	12,6 %
2011		9,5 %	157,7 %		
2012		6,3 %	166,1 %		
2013					

47 Country Fact Sheets – Greece
http://hdrstats.undp.org/en/countries/country_fact_sheets/cty_fs_GRC.html.

3.6 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Η Ελλάδα ακόμα και σήμερα και παρότι την οικονομική κρίση που βιώνει αποτελεί μια ανεπτυγμένη χώρα, με ένα υψηλό επίπεδο διαβίωσης και "πολύ υψηλό" Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης, όπου κατατάσσεται 22^η στον κόσμο το 2010, και 22^η στον δείκτη του The Economist του 2005 για την ποιότητα ζωής παγκοσμίως⁴⁸.

Με βάση τα στοιχεία της Eurostat το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ήταν ίσο με το 94% του μέσου όρου της ΕΕ το 2008. Οι κύριοι μεγάλοι κλάδοι της Ελληνικής οικονομίας είναι ο τουρισμός, η ναυτιλία, η βιομηχανική παραγωγή τροφίμων και η επεξεργασία καπνού, η υφαντουργία, τα χημικά, τα προϊόντα μετάλλου, η μεταλλευτική και η μονάδες διύλισης πετρελαίου⁴⁹.

Η μεγέθυνση του ΑΕΠ της Ελλάδος είναι επίσης, κατά μέσον όρο, από το 1990 υψηλότερη από αυτόν του μέσου όρου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εντούτοις, η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα, περιλαμβανομένων και της αύξησης των επιπέδων της ανεργίας, την γραφειοκρατία και την διαφθορά⁵⁰. Σήμερα η Ελλάδα είναι μια ανεπτυγμένη χώρα η οποία όμως με την ύφεση που παρουσιάζει σύντομα δεν θα μπορεί να κατατάσσετε σ' αυτήν την κατηγορία χωρών.

Το 2009, η Ελλάδα είχε την δεύτερη χαμηλότερη κατάταξη στην ΕΕ σύμφωνα με τον Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας (μετά την Πολωνία), ενώ κατατάχτηκε 81^η

---

48 The Economist Intelligence Unit's quality-of-life index, 2005, http://www.economist.com/media/pdf/QUALITY_OF_LIFE.pdf.

48 Eurostat, 2009, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/2-15122009-BP/EN/2-15122009-BP-EN.PDF.

49 Country rankings for trade, business, fiscal, monetary, financial, labor and investment freedoms

49 Country rankings for trade, business, fiscal, monetary, financial, labor and investment freedoms

50 David C., 2010

παγκοσμίως.

Η χώρα υποφέρει από υψηλά επίπεδα πολιτικής και οικονομικής διαφθοράς και χαμηλή ανταγωνιστικότητα συγκριτικά με τους Ευρωπαίους εταίρους της⁵¹.

Λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, ο ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας γύρισε σε αρνητικό πρόσημο το 2009, για πρώτη φορά από το 1993.

Μια ένδειξη της τάσης υπερχρέωσης τα περασμένα χρόνια είναι το γεγονός ότι η αναλογία ιδιωτικών δανείων προς καταθέσεις ξεπέρασε τις 100 μονάδες (αναλογία δηλαδή μεγαλύτερη του 1 προς 1) κατά την διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του έτους 2007.

Μέχρι το τέλος του 2010, ως αποτέλεσμα του συνδυασμού της διεθνούς οικονομικής κρίσης η Ελληνική οικονομία αντιμετώπισε την πιο σοβαρή της κρίση από το 1993, με το υψηλότερο δημόσιο έλλειμμα (αν και κοντά σε αυτό της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου) καθώς και το δεύτερο υψηλότερο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ στην ΕΕ.

Το δημόσιο έλλειμμα του 2009 έφτασε στο 15,4% του ΑΕΠ. Αυτό, και τα αυξανόμενα επίπεδα χρέους (στο 127,1% του ΑΕΠ το 2009) οδήγησαν σε υψηλό κόστος δανεισμού, που προκάλεσε μια σοβαρή οικονομική κρίση. Η Ελλάδα προσπαθεί να καλύψει το υπερβολικό δημόσιο έλλειμμα της στα ίχνη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης⁵².

Το εργατικό δυναμικό της Ελλάδος φτάνει συνολικά τα 4,9 εκατομμύρια, και είναι το δεύτερο πιο σκληρά εργαζόμενο αναμέσα στις χώρες του ΟΟΣΑ, μετά την Νότιο Κορέα. Η Ελλάδα μεταξύ του 1995 και του 2005, ήταν η χώρα με το μεγαλύτερο ποσοστό ωρών εργασίας ανά εργαζόμενο ανάμεσα στα Ευρωπαϊκά έθνη. Οι Έλληνες εργάστηκαν κατά μέσον όρο 1.900 ώρες ανά έτος, ακολουθούμενοι από

---

⁵² Olson P.,2010, http://www.forbes.com/2008/05/21/labor-market-workforce-lead-citizen-cx_po_0521countries.html. Ανακτήθηκε στις 22-2-2012.

⁵² Firzli M. N.,2010, http://www.canadianeuropean.com/yahoo_site_admin/assets/docs/Bank_Regulation_and_Financial_Orthodoxy__RAF__Jan_2010.784613.pdf

τους Ισπανούς (με μέσο όρο 1.800 ώρες ανά έτος)⁵³.

Με βάση τα τελευταία στοιχεία η Ελλάδα με βάση την ανεργία το χαμηλό βιοτικό επίπεδο των πολιτών, την αύξηση του χρέους κ.λ.π αρχίζει να μην αποτελεί μια ανεπτυγμένη χώρα με προοπτικές, περνά σε κατώτερα επίπεδο προσπαθώντας και πάλι να αναπτυχθεί.

3.7 ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

Τις πρώτες εβδομάδες του 2010 παρατηρήθηκε μια ανανεωμένη ανησυχία για το υπερβάλλον δημόσιο χρέος. Το Οικονομικό Συμβούλιο του Καναδά-Ευρώπης ισχυρίστηκε ότι η δυσχερής θέση μερικών χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στην οποία περιήλθαν σήμερα είναι το αποτέλεσμα μιας δεκαετίας πολιτικών δανεισμού⁵⁴.

Πολλοί οικονομολόγοι έχουν προτείνει την επιβολή μιας δέσμης από διορθωτικές πολιτικές για να ελέγξουν το δημόσιο χρέος, όπως την επιβολή δραστικών περιοριστικών μέτρων και ουσιαστικά υψηλότερους φόρους. Τον Μάιο του 2010 υπογράφηκε Μνημόνιο με το ΔΝΤ την ΕΕ και την ΕΚΤ ώστε να καλυφθεί η δανειακή ανάγκη της χώρας, η δράση αυτή την τοποθέτησε σε μειονεκτική θέση και τη κατέταξε υπό επιτήρηση για πολλά χρόνια.

3.8 Η ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η χρηματοπιστωτική κρίση πλήττει σοβαρά τις φτωχότερες χώρες. Μέσα στο 2008 και παρότι είχε ξεσπάσει η οικονομική κρίση, η ΕΕ διέθεσε 8% περισσότερα για αναπτυξιακή βοήθεια. Τα κράτη μέλη διέθεσαν συνολικά 49 δισ. ευρώ, δηλαδή σχεδόν το 0,4% του ΑΕΠ της ΕΕ, για βοήθεια προς τις φτωχότερες χώρες του κόσμου.

---

⁵⁴

Firzli

M.

N.,2010,

http://www.canadianeuropean.com/yahoo_site_admin/assets/docs/Bank_Regulation_and_Financial_Orthodoxy__RAF__Jan_2010.784613.pdf

Τα τελευταία δύο χρόνια η οικονομία των αναπτυσσόμενων χωρών και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης έχει ήδη κλονιστεί εξαιτίας της αύξησης των τιμών στα τρόφιμα και τα καύσιμα. Σήμερα πλήττεται από τη συνεχή πτώση των τιμών των βασικών προϊόντων, τη μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων και από το ενδεχόμενο συρρίκνωσης των μεταναστευτικών εμβασμάτων.

Για όλους αυτούς τους λόγους, η τήρηση των δεσμεύσεων των δωρητριών χωρών, παρά τις πιέσεις που ασκούνται στις οικονομίες τους, αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία. Το 2005, οι χώρες της ΕΕ δεσμεύτηκαν να αυξήσουν τη βοήθεια στο 0,56% του ακαθάριστου εισοδήματος έως το 2010, δηλαδή θα έπρεπε να συνεισφέρουν περίπου 69 δισ. ευρώ.

Στην πρόσφατη σύνοδο των 20 ισχυρότερων οικονομιών του κόσμου, οι ηγέτες τους επαναβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους για αύξηση της βοήθειας, σύμφωνα με τους αναπτυξιακούς στόχους που εγκρίθηκαν από τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών το 2001. Η ΕΕ θα επισπεύσει τη χορήγηση των 4 δισ. ευρώ που προορίζονται για βοήθεια. Από το ποσό αυτό, τουλάχιστον 500 εκατ. ευρώ θα διατεθούν υπό μορφή κοινωνικών ενισχύσεων σε χώρες που αντιμετώπισαν μείωση των εσόδων, και 1 δισ. ευρώ σε χώρες που επλήγησαν από τις υψηλές τιμές τροφίμων.⁵⁵

Τέλος, με τη στενότερη συνεργασία ανάμεσα στα κράτη μέλη και στην Επιτροπή, θα γίνει αποτελεσματικότερη η αναπτυξιακή βοήθεια. Σήμερα η Επιτροπή διαχειρίζεται το 20% περίπου της βοήθειας της ΕΕ, ενώ το υπόλοιπο ποσό διατίθεται απευθείας από τα κράτη μέλη. Ανεξάρτητα από την οικονομική βοήθεια το πρόβλημα αναπτυσσόμενες χώρες συνεχίζει να είναι μεγάλο. Αυτές που είχαν στηριχτεί στην εισροή ξένων κεφαλαίων καταρρέουν

Η Ισλανδία που στηριζόταν στην βρετανική οικονομία κατέρρευσε. Η Ρουμανία, η οποία απολάμβανε ταχύ ρυθμό ανάπτυξης λόγω των ξένων επενδύσεων, βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Επίσης χώρες με αδύναμη οικονομία, μεγάλο χρέος και ελλείμματα, όπως η Βουλγαρία, έχουν σοβαρό πρόβλημα. Οι ελληνικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις χώρες αυτές έχουν μεγάλο πρόβλημα και στο μέλλον θ' αναγκαστούν αν συνεχιστεί η συγκεκριμένη κατάσταση ν' αποχωρήσουν, πράγμα που δε θα είναι πολύ θετικό για τη συνολική τους πορεία

---

⁵⁵ Σπύρου Σ., 2008

και στρατηγική⁵⁶.

Οι χώρες που υποφέρουν περισσότερο μέχρι στιγμής είναι αυτές που η ευημερία τους στηρίζεται στο τραπεζικό τους σύστημα, στα χρηματιστήρια και στη βιομηχανία. Η Βρετανία και οι ΗΠΑ βλέπουν το τραπεζικό τους σύστημα να καταρρέει. Οι τράπεζες στην Ελλάδα απολύουν κατά χιλιάδες τους υπαλλήλους τους. Οι βιομηχανίες μειώνουν την παραγωγή και απολύουν τους εργάτες. Οι αξίες των ακινήτων και όλων των άλλων περιουσιακών στοιχείων τους μειώνονται. Το ίδιο συμβαίνει και στις άλλες βιομηχανικές χώρες.

Χώρες με αδύναμη οικονομία, μεγάλο χρέος και ελλείμματα, όπως η Ελλάδα, έχουν σοβαρό πρόβλημα, η Ελλάδα δεν είναι αναπτυγμένη αλλά και δεν μπορεί ακόμα να καταταχτεί στις αναπτυσσόμενες γιατί είναι στην αρχή του προβλήματος⁵⁷.

Τις μεγαλύτερες ζημιές μέχρι στιγμής έχουν οι ελληνικές τράπεζες και η ελληνική ναυτιλία. Οι μεν τράπεζες λόγω του ότι πρόκειται για πιστωτική κρίση, οι δε ναυτιλιακές διότι μειώθηκε ο όγκος του παγκόσμιου εμπορίου, έπεσαν οι τιμές των ναύλων και των караβιών και ακρίβυναν τα δάνεια.

Καθώς η ναυτιλία είχε γνωρίσει πρωτοφανή ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία λόγω του υψηλού ρυθμού της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης, έχει αποθέματα ρευστού. Αλλά τα πράγματα δεν είναι καλά διότι πλεονάζουν τη στιγμή αυτή τα καράβια και η ζήτηση παραμένει χαμηλή. Τεράστιες ζημιές αντιμετωπίζουν όλες οι βιομηχανίες και κυρίως οι αυτοκινητοβιομηχανίες, αλλά και ο κλάδος της οικοδομής και του real estate. Όταν αυτοί οι κλάδοι, που είναι οι σημαντικότεροι της ελληνικής οικονομίας, υποφέρουν, υποφέρουν μαζί τους και όλοι οι άλλοι, καθώς όλες οι οικονομικές δραστηριότητες είναι απόλυτα συνδεδεμένες μεταξύ τους⁵⁸.

Η αλήθεια είναι ότι οι αγορές δεν μπορούν να αυτορυθμίζονται. Ή μάλλον ότι για να επανέλθουν σε ισορροπία ύστερα από κρίση θα πρέπει να καταστραφεί μεγάλο μέρος της επιχειρηματικής κοινότητας, να απολυθούν εκατομμύρια εργαζόμενοι και να επικρατήσουν συνθήκες φτώχειας σε τεράστιους πληθυσμούς.

Η μόνη λύση που προτείνεται μέχρι στιγμής είναι η χορήγηση ρευστότητας

---

⁵⁶ Σπύρου Σ.,2008

⁵⁷ Βενετσάνος Κ., 2009, <http://www.inout.gr/showthread.php?t=30805>

⁵⁸ Κρουγκμαν Π.,2008

στις τράπεζες και στις επιχειρήσεις από τα κρατικά ταμεία. Να δώσουν δηλαδή χρήματα οι κυβερνήσεις στις τράπεζες ώστε να συνεχίσουν τη χρηματοδότηση της οικονομίας.

Οι περισσότερες κυβερνήσεις έχουν ήδη δώσει αρκετά χρήματα στις τράπεζες και σε μεγάλες επιχειρήσεις και θα συνεχίσουν να δίνουν όσο αντέχουν.

Το ζήτημα είναι ότι πολλές κυβερνήσεις, όπως η ελληνική, δεν έχουν χρήματα και δανείζονται διαρκώς από τους διεθνείς δανειστές, οι οποίοι όμως εκμεταλλεζόμενοι την ανέχεια ζητούν τοκογλυφικά επιτόκια. Οι κυβερνήσεις σε αντάλλαγμα για τα χρήματα που δίνουν στις τράπεζες και στις βιομηχανίες παίρνουν τις μετοχές τους και έτσι ξαναγυρνάμε στον κρατικό έλεγχο τραπεζών και επιχειρήσεων ύστερα από δεκαετίες αποκρατικοποίησης. Ποιο θα είναι το κόστος των λύσεων αυτών και ποιος θα το πληρώσει;

Το κόστος ασφαλώς το πληρώνει ο κρατικός προϋπολογισμός, δηλαδή οι πολίτες όλων των κρατών, οι οποίοι θα πρέπει να πληρώσουν αυξημένους φόρους και να απολαύσουν λιγότερες υπηρεσίες δωρεάν υγείας, παιδείας και κοινωνικής ασφάλισης, για να βρεθούν τα χρήματα σωτηρίας των τραπεζών.

Οι κοινωνίες δεν έχουν περιθώρια άρνησης της υποχρεωτικής σωτηρίας του τραπεζικού συστήματος. Φυσικά, έχουν περιθώρια αντίδρασης στο κόστος αυτών των λύσεων, η οποία αναμένεται να εκδηλωθεί με μαζικές διαδηλώσεις και ταραχές σε ολόκληρο τον κόσμο. Και αυτό είναι το φυσικό-νομοτελειακό επακόλουθο μιας μεγάλης οικονομικής κρίσης η οποία οδηγεί στην ανεργία και στη φτώχεια εκατομμύρια.

Η ελληνική οικονομία είναι μέρος της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας οικονομίας και ταυτόχρονα είναι ελλειμματική. Η κυβέρνηση δανείζεται κάθε χρόνο δεκάδες δισεκατομμύρια ευρώ (44 εφέτος) για να καλύψει τις ανάγκες του Δημοσίου αλλά και τους τόκους του εξωτερικού μας χρέους, που φτάνει τα 250 δισ. ευρώ. Σε μια περίοδο όπου οι πιστώσεις έχουν σταματήσει, είναι δύσκολο να βρίσκουμε δανεικά. Στο μεταξύ οι ελληνικές τράπεζες επίσης δεν βρίσκουν εύκολα δανεικά από το διεθνές σύστημα και έτσι κόβουν τα δάνεια και δημιουργούν προβλήματα σε όλες τις επιχειρήσεις και τους ιδιώτες δανειολήπτες.

Το υψηλό δημόσιο χρέος και το έλλειμμα των συναλλαγών μας με το εξωτερικό, το οποίο πλησιάζει τα 40 δισ. ευρώ εφέτος, είναι δύο από τα πολλά

προβλήματα της ελληνικής οικονομίας. Γενικότερα έχουμε πρόβλημα εσόδων. Η ελληνική οικονομία στηρίζεται κατά 50% στο Δημόσιο (που έχει έλλειμμα και χρέος) και σε τέσσερις βασικούς κλάδους: στις τράπεζες- που έχουν πρόβλημα-, στη ναυτιλία- που έχει καταρρεύσει παγκοσμίως -, στην οικοδομή- που έχει παγώσει και στον τουρισμό- που αναμένεται ότι θα μειωθεί σημαντικά. Όλοι οι άλλοι κλάδοι στηρίζονται σε αυτούς τους τέσσερις και στο Δημόσιο και κανένας αυτή τη στιγμή δεν παράγει έσοδα. Ταυτόχρονα, η φοροδιαφυγή, η διαφθορά και η γραφειοκρατία έχουν καταδικάσει τον δημόσιο τομέα, που δυσκολεύεται να βοηθήσει σε περιόδους κρίσεως.

Ορισμένοι Έλληνες τραπεζίτες πιστεύουν ότι αν αρχίσουν οι κρατικοποιήσεις τραπεζών στην Ευρώπη, θα υπάρξουν κρατικοποιήσεις και στην Ελλάδα. Δεν μπορεί κανείς εξάλλου να φανταστεί ότι η κυβέρνηση θα δώσει επιπλέον χρήματα σε μια τράπεζα που κινδυνεύει χωρίς να πάρει τις μετοχές και τον έλεγχο της. Γιατί ενώ μειώνεται το βασικό επιτόκιο του ευρώ, τα επιτόκια που πληρώνουμε εμείς για τα δάνεια ανεβαίνουν;

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μειώνει το επιτόκιο του ευρώ σε μια προσπάθεια στήριξης των τραπεζικών συστημάτων των χωρών-μελών. Αλλά οι τράπεζες συνεχίζουν να δανείζουν με υψηλά επιτόκια τους δανειολήπτες για να στηρίξουν τα έσοδά τους και να καλύψουν τις ζημιές που έχουν από επισφαλή δάνεια και τοξικές επενδύσεις. Βεβαίως αυτή η πρακτική θίγει το σύνολο της οικονομίας και δεν εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους η κεντρική τράπεζα μειώνει τα επιτόκια, δηλαδή τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης της οικονομίας.

Το σύνολο του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στο Δημόσιο. Και εφόσον το Δημόσιο έχει πρόβλημα, έχουν όλοι οι κλάδοι. Αυτοί που υποφέρουν περισσότερο είναι όσοι σχετίζονται με την οικοδομή. Το κρίσιμότερο σημείο στο άμεσο μέλλον: ποια θα είναι η επίπτωση της κρίσης στον τουρισμό, που αποτελεί τη βασική πηγή εισροής κεφαλαίων από το εξωτερικό, αλλά και την πηγή εισοδήματος για εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες. Οι ίδιοι κλάδοι που σήμερα μαστίζονται από την κρίση θα είναι αυτοί που θα απολαύσουν τα μεγαλύτερα κέρδη όταν αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στις αγορές και ξεκινήσει πάλι η οικονομική ανάπτυξη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση την ανάλυση που έγινε στη παρούσα εργασία από τη συγγραφέα το τελικό συμπέρασμα το οποίο διατυπώθηκε ήταν ότι η Ελλάδα κατατάσσεται ακόμα στις αναπτυγμένες χώρες, σύντομα όμως με βάση το τεράστιο χρέος και τον υπέρμετρο δανεισμό θα οδηγηθεί σε δυσμενή θέση τέτοια που θα την αποβάλει από το υπάρχον οικονομικό γίγνεσθαι και θα την οδηγήσει να ξεκινήσει από την αρχή, όπως για παράδειγμα συνέβη στην Αργεντινή.

Όταν και αν συμβεί αυτό θα οδηγήσει την Ελλάδα να τοποθετηθεί και πάλι στις χώρες που προσπαθεί ν' αναπτυχθεί θα καταστεί δηλαδή αναπτυσσόμενη χώρα και θα ακολουθήσει μια στρατηγική ανάπτυξης και επανατοποθέτησης στη προγενέστερη καλή θέση που είχε στο Ευρωπαϊκό στερέωμα. Σήμερα η Ελλάδα πρέπει να κάνει άμεσες και ραγδαίες κινήσεις γιατί το αντίπαλο δέος όπως η Τουρκία βρίσκεται σε συνεχή ανάπτυξη και σύντομα θα ξεπεράσει την Ελλάδα, για κάποιους η Τουρκία θα μπορούσε να αντικαταστήσει και την Ελλάδα στην Ε.Ε.

Η Ελλάδα πρέπει η άμεσα μέσα από τα μέτρα να διατηρηθεί στη παρούσα κατάσταση και να επιδιώξει να βελτιωθεί ή αν τελικά δεν τα καταφέρει να επαναπροσδιορίσει τη θέση της επιδιώκοντας να ξεκινήσει από την αρχή γινόμενη και πάλι αρχικά αναπτυσσόμενη και αργότερα αναπτυγμένη χώρα και στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abbott L.,2003 *Θεωρίες του βιομηχανικών εκσυγχρονισμού & της επιχειρηματικής ανάπτυξης*, Αθήνα, Σταμούλης.
- Bożyk P.,2006, *Βιομηχανικές χώρες, Παγκοσμιοποίηση και ο μετασχηματισμός της ζένης οικονομικής πολιτικής*, Αθήνα, Ashgate.
- Bryan L Farrell D.,2008, *Leading through uncertainty*, McKinsey
- CIA.,2010, *World Fact book International Organizations and Groups*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/appendix/appendix-b.html>
- Country Fact Sheets – Greece, Human Development Report 2009, *Πρόγραμμα Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών*. Ανάκτηση στις 20-2-2012 από http://hdrstats.undp.org/en/countries/country_fact_sheets/cty_fs_GRC.html.
- David C., 2010, *Storm over bailout of Greece, EU's most ailing economy*. Time Online, Brussels.
- Davies, A.,2006,*Ανάλυση στοιχείων επιτροπής του αντίκτυπου του εμπορίου στην ανθρώπινη ανάπτυξη*, Socioeconomics
- Firzli M. N.,2010, *Bank Regulation and Financial Orthodoxy: the Lessons from the Glass-Steagall Act*, Ανάκτηση στις 20-2-2012 από http://www.canadianeuropean.com/yahoo_site_admin/assets/docs/Bank_Regulation_and_Financial_Orthodoxy__RAF__Jan_2010.784613.pdf
- Eurostat, 2009, *GDP per inhabitant in purchasing power standards* Ανάκτηση στις 20-2-2012 από http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/2-15122009-BP/EN/2-15122009-BP-EN.PDF.
- Gilles M et al.,2006, *Οικονομικά της ανάπτυξης*, Νέα Υόρκη/Λονδίνο.
- Granados T Humano JA., 2005, *Criticas ideών Algunas sobre índice de desarrollo*, Boletín de La Oficina Sanitaria Panamericana, ένταση 119,74-87.
- Gregory M.,2007, *Αρχές των οικονομικών*, Αθήνα, Σταμούλης
- Hopkins M.,2006, Η ανθρώπινη ανάπτυξη. Παγκόσμια ανάπτυξη, *ΠΑΗΕ*,19,1461-1468.
- Jeffrey S., 2008, *The End of Poverty*, McGraw Hill
- Lyhus R.,2008, *How to win the Crises*, McKinsey

- Mauro F. G.,2003, *Πολυεθνικές, ιδεολογία, και οργανωμένη εργασία», Τα όρια της σύγκλισης*. Αθήνα, Πανεπιστημιακός Τύπος Princeton.
- McGillivray M.,2009, Ο ανθρώπινος δείκτης ανάπτυξης: Ακόμα ένας περιττός σύνθετος δείκτης ανάπτυξης; *Παγκόσμια ανάπτυξη*, 18, 14611468.
- McKinsey.,2008, *Economic and hiring outlook, third quarter*, McKinsey Quarterly
- Olson P., 2010, The World's Hardest-Working Countries, *Forbes*, Ανάκτηση στις 20-2-2012 από http://www.forbes.com/2008/05/21/labor-market-workforce-lead-citizen-cx_po_0521countries.html. Ανακτήθηκε στις 22-2-2012.
- Paweł B., 2006, *Πρόσφατα βιομηχανικές χώρες, Παγκοσμιοποίηση και ο μετασχηματισμός της ξένης οικονομικής πολιτικής*, Αθήνα, Ashgate.
- Rao VVB.,2008, Ανθρώπινη έκθεση ανάπτυξης: αναθεώρηση και αξιολόγηση. *Παγκόσμια ανάπτυξη*, ένταση 19 αριθ. 10,1451-1460.
- The Economist Intelligence Unit's quality-of-life index (2005), *The Economist* (www.economist.com). Ανάκτηση στις 20-2-2012 από http://www.economist.com/media/pdf/QUALITY_OF_LIFE.pdf. Ανακτήθηκε την 2007-04-08.
- UNCTAD.,2010, *Handbook of Statistics*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από http://www.unctad.org/en/docs/tdstat30_enfr.pdf%7Ctitle=UN.
- World Bank., 2007, *Data & Statistics: Country Groups*
- Wright R.E.,2008, *Financial crisis and reform: Looking back for clues to the future*, McKinsey
- Ανδρανόπουλος Α., 2008, *Η κρίση χτυπά τα χρηματιστήρια*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <http://e-rooster.gr/10/2008/967>
- Βενετσάνος Κ., 2009, *Κρίση Οικονομική, Κρίση πολιτικής*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <http://www.inout.gr/showthread.php?t=30805>
- Γκριστιάν Α.,2008, *Η οικονομική Κρίση είναι η σοβαρότερη από το 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <http://www.in.gr/news/article.asp?lngEntityID=883151>
- Έκθεση Eurostat 26 Απριλίου 2011
- Ελευθεροτυπία.,2009, *Διευρύνετε η Οικονομική Κρίση*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=42148>
- Θανόπουλος Π.,2008, Τα ΜΜΕ και η Κρίση, 2^ο Συνέδριο Επικοινωνίας

- Καζάκος Π.,2008, *Ανάμεσα σε κράτος και αγορά Οικονομία και οικονομική πολιτική στη μεταπολεμική Ελλάδα, 1944-2000*, 2009
- Κρουγκμαν Π.,(2008), *Η Κρίση του 2008*, Αθήνα, Καστανιώτης
- Πέτσας Σ.,2009, *Παγκόσμια οικονομική κρίση: Οι αιτίες και η αντιμετώπισή της*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <http://blogs.eliamep.gr/petsas/pagkosmia-ikonomiki-krisi-i-eties-ke-i-antimetopisi-tis-2/>
- Ρέππας Π.Ε., 1991, *Οικονομική Ανάπτυξη και Στρατηγικές*, Αθήνα, Παπαζήση
- Σπύρου Π.,2010, *Τουρκία και Κίνα*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w/articles/economyagor_2_18/08/2010_411668
- Σπύρου Σ.,2008, Οικονομική Κρίση στις Ανατολικές χώρες, *Το Βήμα*
- Σπύρου Σ.,2009,*Οικονομική Κρίση του 1929*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από <http://indy.gr/library/i-oikonomik-krisi-toy-1929>, Από το τεύχος Νο 4, Ιούνιος 2000,
- Στεργίου Ε.,2009, *Οικονομική κρίση: Πώς φτάσαμε ως εδώ*, Ανάκτηση στις 4-2-2012 από http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/w/articles/kathbreak_1_16/11/2008_256281